

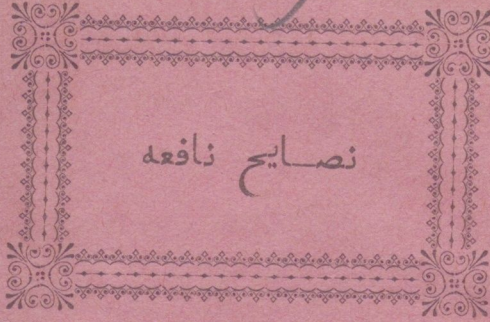
ULB Halle
002 705 419

3/1\$

✓
D Fa 3434

171693

نصایح نافعہ

اثر: محمد صفا ابن ملا بدر الدین عالمیوف.

الحاج حسین بایمیکوف الکرمانی
خراجاتی ایلہ باصلہمشدر.

(سانکت پتربورغ)

الباس میرزا بوراغان اسکی و قومیانیه سی ننگ مطبعه سنده باصلدی سنه 1899

Типо-лит. И. БОРАГАНСКАГО и К^о. въ С.-Петербургѣ.

1899.

12
348

Fe

3434

1

(مقدمه)

بنی آدمگ بو عالمده وظیفه مهمه سیمله عمر کچورمکنده اولمسی
دلائل عقلیه و نقلیه ایله ثابت اولدیغی کبی اقتدارلری نسبتنک بربرینه
معاونتمده مجبور اولدقلری هم دلائل ایله ثابتدر.

جناب حقل بو امرینه بناء انسانلر بربرلرینه معاونتمله عالمی بو
درجهیه ایصال ایتمشلدور؛ یوقسه بو عالمده نه بر مکتب و نه ده اختیاراً
زحمت چکوب علوم و فنونگ انتشاری ایچون بو قدر کتابلر یازیلور ایدی.
رغبت عمومیهنگ تمایلاتنه نظراً هر انسان منفعت شخصیه لرندن اول
منافع عمومیهیی کوزه دوب صکره کندی منفعتلرینی عمومگ منافع ایچنک
آرامق هر کسه لازمدر.

شو فکره بناء فی الجملة قرائنه اقتدارلی اولان ار و قیز صبیانه تعلیم
قرائت، تنویر و توسیع افکارینه خادم اولق نیمی اوزره وظائف انسانیهیی
طانتمق و فضائل اخلاقیه حقنک معلومات لازمه ویرمک ایچون انبیای دیشان
و چهار یار عظام واصحاب کرام و مشاهیر حکما و ادبانگ اقوال مشهوره سیمله
افکار عالیه سنی کتب مختلفه دن بالانتخاب آنا دیلنده ترتیب ایتدیکم اثر
عاجزانه اولدیغی ایچون بو رسالهیی (نصایح نافع) نامیله تسمیه ایتدم.
واقعاً بزم دیارمزده متوطن اهالیء اسلامیه میاننده آداب و اخلاقه
خدمت ایچنک کتابلر اکسک دکل ایسه ده مکتبلریمزه نظراً آنا دیلمزده
بولنان کتابلریمزگ عددی جزویات مثابه سنک اولدیغی قابل انکار دکلدر.

ار باب دفته معلومدر که بر ملتگ افرادی نه قدر حسن تربیه کورمش
اولسه او ملت او قدر زیاده سعادت بولمشدر؛ بو ایسه اخلاق حسنه
در سنگ ثمره سی اوله رق هیئت اجتماعیه نگ بر بر لرینه معاونتک بولنمق
کبی وظیفه لرینی او کرنمکه حاصل اولور.

بزم ایچون اگ زیاده لازم اولان اوج خصوص واردر: برنجیسی
بر بریمزه امنیت کامله حصولنه چالشمق. ایکنچجیسی: مابینمزده امنیت
سلب ایله چک نه توری حال و حرکتمز وار ایسه کوروب اصلاح ایلمک.
اوچنجیسی: بر بریمزه معاونتده بولنمقدر. زیرا انسانیت ساده معلومات
ایله دکل بلکه حسن اخلاق ایله قائمدر بناغ علیه بالانتخاب بو اثر
عاجزانه مله ملتیه خادم اولقنی امید ایده رک بالطبع انتشاره جرأت ایلمکه
خطالرینی تصحیح وکندی قصورلرینی عفو قیلمقلرینی قارئین کرامدن
استرحام ایدرم.

محمد صفا ابن ملا بدر الدین علیوف

در شهر مسکاو

Bibliothek der
Deutschen
Morgenländischen
Gesellschaft.

Aus
Hartmanns
Vermächtnis

نصائح نافعه

اثر: محمد صفا ابن ملا بدر الدين عليشوف.

الحاج حسين بايميكوف الكرمانى

Дозволено цензурою. С.-Петербургъ, 18 Юня 1899 г.

باصلاماسينه رخصت بيرلدى س. پيتربورغه ايون ۱۸ سنه ۱۸۹۹ هـ

﴿ سانكت پيتر بورغ ﴾

الياس ميرزا بوراغان اسكى و قومانيه سى نك مطبعه سنده باصلدى سنه ۱۸۹۹

Типо-лит. И. БОРАГАНСКАГО и К. въ С.-Петербургѣ.

1899.

آنا و آناغه اطاعت قيلمق عمللرننگ آرتقيدر؛ ديو (حضرت على)
بيورمشدر.

انسانغه: خداغه عبادت، آنا و آناغه محبت، يمان كشيملر كه قانشودن
صاقلانغق لازمدر. آنا و آنامزغه محبت، و حرمت و خدمت قيلمسهق
كيملر كه قيبلاچموز؟

الله تعالى حضرتلري بزلرنى عقل و فكر نوري ايلان نورلاندركانندن
صوگ آنا و آنالرمزغه محبت، حرمت و خدمت قيلمتهغه بورجلى ايكانمزنى
بلگوركاندر. خداى تعالى بو خصوصده آنا و آنانك رضالقرينى آلغانلرغه
دنيا و آخرنده اولوغلق و ايزكولك كه ايروشمكلى برله وعد قيلمشددر.
بو خصوصده حكمانك بريسى (اى بالالر آنا و آنالريكزنك
سوزلرينى و نصيحتلرينى دگلكنز؛ وهر وقت كوگلكلريكزده صاقلانكز؛
اول نصيحتلرينى اورنسنك قيلمكز؛ عمرلى بولورسن) ديو نصيحت ايتمشدر.

(چونكه)

چونکه خدا آتا و آنانی اولوغلامقنی بالارغه فرض قیلماشدر .
 آتا و آناسنی تعظیم و تکریم قیلغان بالا خزینه چیغان کیمدر؛
 بر کون کلور اوزیده آتا و آناسنه قیلغان حرمتنی بالارندن کوروب
 شاد بولور . محتاج بولغان کونلرنک خدای تعالی حضرتلری صورابن بروب
 درجه سنیک بلند قیلور .
 خدادن قورقغان بالا؛ آتا و آناسنه محبت و حرمت قیلور ، آنلرغه
 هر وقت خدمت قیلو دردنده بولوب بیورغان خدمتترینه اصلا
 قارشولق قیلمز .
 نه قدر اولوغ درجه لی بولسه قلم ، طوغدیررغه سبچی وترک کیمز که
 یاردیمی آتا و آنامزنی قدر و حرمت قیلوب رضا قیلماقغه بورچلیمز .
 آنلرنی تعظیم و تکریم قیلماق بو روشک : هر وقت آنلرنک خدمتلرنک
 حاضر بولماق ، نصیحتلرینی طومتق ، هر وقت رضالقلرینی آلمق ، ممکن
 قدر آنلرنک محتاج لقلرینی کوروب یاردم قیلماق ، ممکن قدر قایغو
 و حسرتلرینی بیرمک ، و آنلرنی شاد قیلماقغه اجتهاد قیلماق ، یراقده
 بولغانلرنده خط ، و هدیه بیرمک ، یقینده بولغانلرنده زیارتلرینه بارماق ،
 سلامت بولغانلرنده خیر دعالرینی آلمق ، وفاتلرنده ایزکولک برله
 تیلدن توشورمای آنلرغه خدای تعالی رحمت قیلغای دیو خیر دعا قیلماق
 برله در . راست محبت سوز برله کنه توکلدر ، بلکه آنلرغه محبت قیلماق
 یوقاریده آیتلغان ترتیب اوزره در . بیورولری شریعتکه طوغری بولسه
 حتی جانون فدا قیلورلوق مرتبه ده آنلرغه اطاعت قیلماق لازمدر .
 بالار ! بلسکز ؛ سز لر آتا و آنالریکزه نه روشک اطاعت قیلسه کز :

بالالریگز سز لره ده شولای قیلاچقدر. اما سز لر آنلرغه اطاعت
 قیامسه گز و آنلر نی حقارت قیلوب رنجتر بولسه کز، سز لره هم
 بالالریگز قایناره جقدر. *راهنمای قیلاچقدر*
 بر آنانک بالالری: آنالرینی خور، و حقارت، و مسخره قیلوب
 وحتی قولندن طوتوب اورامغه چغروب آنارغه نیت قیلدیلر؛ قابه
 نینه قدر جیتکاج مسخره و حقارت قیلنمش آنآ، بیک قاتی طاوش
 برله قچروب: «بترظالمیر! بتر! مینده آتامنی شول برکه قدرکنه
 اوستره بکتورکان ایتم» دیدی.

چین یکتلرندن بریسی نک آناسی، پادشاهنک امرینی یرینه
 کیتورمکانندن اولتورولورکه حکم قیلنندی؛ اوغلی شولوق زمان
 پادشاهنک حضورینه باروب غایت تأثیرلی سوزلر برله بیک یغلاب
 آناسنک اورننه اوزینک اولترامکنی اوتندی.

پادشاه: «عجب بو یکت آناسنک اورننه اوزینک اولترلوینی اختیار
 قیلوی اوزکندنمی ایکان؟» دیب، یکتدن صورادی؛ یکتنک قلبنک
 صافلی، و آناسنه چیکسز محبتی بارلی سویلکان سوزلرندن آکلانندی؛
 شول وقت پادشاهنک کوکلنه شفقت و مرحمت کلوب آناسنک ترککنی
 اوغلینه باغشلاب یکتنی شادلاندردی وهم آک اعلا درجه ده بولغان
 نشاننی بردی؛ لکن یکت بو «نشان» خلقغه هر وقت، آنانک قباحتنی
 یاد ایتدیروور دیب قبول ایتمدی.

پادشاه: یکتنک بو درجه عقللی، فکرلی بولوینه عجبکه قالب یکتنی
 دوارسنه قبول قیلدی. یکت غایت اوتکون فکرلی، و طوغری خدمتلی

بولدیغندن پادشاهنك شفقت و مرحمتنه نائل بولوب آز وقتده اولوغ
درجه لركه ایریشوب پادشاهنك بیک یقین کشیلرندن بولدی.

آوستریا قراللرندن اوچنچی «گوستاو» قریه لرنگ برندن آت
آتلانوب اوتوب بارشنده چشمه دن صوآلوجی برقرنی کوروب چشمه
یاننه توقاب قزدن ایچرکه صو صورادی؛

قر غایت ادب برله صو بردی. قزنك غایت ادبلی بولووی قرالنلی
راحت قیلغائندن: «قرم منم برله استقهولمغه بارورسگمی؟ وسگا
بیک یخشلی اورون و خدمت برورمن دیدی». قز جوابنده
«بلند و عدکز بنده گزکه بولسه ده دولنگزکه ایرشمکنی آرزو
قیلسه مده امرگزنی قبول قیله آلمایمن و قبول قیلغم ممکنه توکلر
چونکه بیچاره آنام فقیره و همده آورودر و مندن بشقه یاردمچیسیده
یوقدر؛ بتون دنیا دولتن آله جق بولسه مده بوندای مقدس بولغان
خدمتمنی قویمام» دیدی. قزدن «آناگ قایما؟» دیب صورادی. قز «شول
کورنگان کچکنه و خراب یورتنگ» دیب طوره طورغان یورتلرین کورسندی.
قرال، آناسنی کورمک ایچون یورت ایچینه کیردی، صالام اوستنه یانتان
بیچاره خسته نی کوروب غایت آیادی. قرال: «ای آنا! بو حالک یانتانکنی
کوروب بیک آیادم» دیدی. بیچاره خسته شول جوابنی بردی: «افندم!
شول کوردیکگز قزم بولسه ایدی بیکرک یمان حالکه توشر ایدم، مرحمتلی
قزم حالندن کیلکان قدر منگا راحت برر و ترکسکمنی اوزایتورغه
طروشور بختلی بولسون الله تعالی اجرینی برسون». بوسوزلردن صوك
خسته نك كوگننه رقت كلوب يغلاي باشلادی؛ قرالنكده قلبنه یومشاقلق

کلوب، قزغه: « قزم! هر وقت خسته آنا کنک خدمتند بول اصلا قصورلق
 قيلمه » ديب کيسه سندن ير يانچک چيغاروب بردی و: « من سنی يينه بشقه
 روشه شاد قیلورمن » ديب وعد قیلوب و: « سلامت بول قزم! بلوب قال،
 بن سرنک قرالکز » ديب، قايتوب کيتدی.

« استقھولمغه » قايتغاچ قزنک آناسنه وظيفه تعيين قیلدی و خسته
 وفات بولغاچ اول وظيفه نك قزينه کوچووینی امر قیلدی.

طبيهموندن « بيلنوس » نك وفات بولووينه سبب بولغان (وزوو)
 يانا طورغان طاودن غایت قوتلی اوت چيغغان وقتک برطوغمه قرنداشک
 اوغلی کچکنه « بيلنوس » آناسی برله يانا طورغان طاونک يقيننده
 « ميزنو » شهرنده طورمقده ایدی. مذکور طاودن غایت قوتلی اوت
 چيغا باشلاغاچ شهر خلقی هر کيم اوز جاننی قورتارو نيمنده بولدیلر.
 شول وقت کچکنه « بيلنوس » اوزينک هلاک بولوینی اويلامای فقط
 آناسنی خلاص قيلمق فکرنده بولدی. آناسی قارتچق وهم خسته
 بولغانلغندن اوغلی ایلن برکه قاچارغه قوتی يوق ایدی؛ اگر اوغلی نه
 اوزینی کوترتسه اوزی هم اوغلی اوت ايچنک قالورینی اويلاب؛ بالام
 منگا بولشمه اوز اوزگنی کنه قوتقار! ديسه ده، اوغلی « بيلنوس » آناسنی
 خلاص قيلمق نيتمدن قايتمادی. آناسنی اوت ايچنده قالدروب اوزنکنه
 سلامت قوتقارودن آناسی ایلن برکه اوتده قالوینی آرتق کوردی؛
 « بيلنوس » آناسنی قول اوستنه کوتروب بارغان وقتنده غایت قوتلی
 چاتقیلر ياغمور کبک يامغه باشلادی، « بيلنوس » قايدہ بارورغه ده
 بيلمی همان خلاص قیلورغه قمرتلی بولغان خدای تعالادن امیدینی

کسمدی و همان قاجمه‌ده و آناسنی شاد قیلوردای سوزار سویلمکده
ایدی؛ آخر الامر خدای رحیم حضرتلری ننگ یاردمی برله اوت ایچندن
سلامت چیقیدیلر؛ جناب حق سوکپلی آناسنی جانون فدا قیلغان
اوغلینه، و اوغلینیده بیچاره آناسنه باغشلادی.

بالارنک آتا و آنالرینه، آتا و آنالرنک بالالرینه مہمتلری بوندای
و قتلرده معلوم بولور. بر بالانک آتا و آناسنه و قزنداشلرینه مرحمتلی
بولوین و آنلرنی هیچ بروقتده کوکلندن چیغارماوی توبنده کی حکایه دن
بیلمکاندین صوک، او قوغانلر نچوک عبرتلنمی قالسونلر!

بر بالا عسکریه مکتبنه او قورغه برلدی؛ مکتبنک عادتتجه شاکردلرکه
اوچ دورت نورلی آش برلسه‌ده مذکور بالا آق ایکمک و شوربادن
بشقه‌لرینی آشامز ایدی؛ مکتبنک قار اوچبسی بالانک بو حالنی بیلوب
مکتب عادتتجه تعزیر قیلوب فارادی؛ بالا بشقه آشلرنی نه ایچون
آشامغاننی بیلکورمکانندن هر وقت ایکمک و شوربادن بشقه‌لرینی
آشامای قالور ایدی. مکتبنک قار اوچبسی ینده بالانک آشارغه برلکان
آشلرینی آشامغانن بیلکلج بالانی چاغروب آلدیده، مکتبنک عادتته
وقاعده سنه قارشولق قیلوق نه قدر تیوشسز و قباحت ایکلنی آیتوب:
هر شاکرد مکتب قاعده سنجه اوز اوزینی طوتمق تیوشلی و بلکه لازم
ایکلنکنی بالاغه آکلاتوردای سوزار برله بیلدیروب، نه ایچون آشارغه
بیورلغان آشلرنی آشاموینده بالادن صورادی؛ بالا بر جوابده برمدی!
آشارغه بیورلغان آشلرنی آشامیونک سببن آیتمغانده بالانک
مکتبن قووله چغنی بیلکوردی. بالا آشامیونک سببن آیتمیچمه قالورغه

یارامغانلغنی بیلکاندین سوک: افندم! امرکز برله ایکمک و شور بادن بشقه آشرنی آشامیومنک سببنی آیتایم: مین آتامک تربیه سنده بولغان و قتمده آشغان آشم قاتف برله قره ایکمک ایدی، کوب وقتده قاتقده بولمای ایدی؛ ایچرکه ایچملک هر وقتک صو ایدی و صودن بشقه ایچملک بولمای ایدی؛ مکتبکه کیرکان و قتمدن بوکونکه قدر هر کون بیک لذتلی شور با برله آف ایکمک آشیم، بو آشرنی قوناقغه کنه قویمله طورغان آشر دیب بیلهم، آتام آنام فقیرلکده و آچلقده وقتلرین کچیرولرنده بیلهم، شولرنی اویلاب ایکمک و شور بادن بشقه لرینی آشای آلمیم دیدی؛ مکتبک فارا وچسی بالادن بوندای اثرلی سوزلرنی ایشتمکچ کوزندن یاشتی طیالمدی؛ بالانک بو قدر عقللی و دیندارلغنه عجبکه قالب بیک مرحمتلی و شفقتملی سوزلر برله: «رحمت بالام! حالکنی بیلکوردگ، آلائی بولغانده مکتبکه کیرکان وقتکده آناک و آناک سکا کرک بولغانک طوتمه تلغل ایچون مصرف آچدهده برمکانلردر» دیدی. «محتاج طورمه، مونه سکا اوچ آلتون کرکار بگه مصرف قیلورسگ» دیوب بالاغه آلتونلرنی بردی. «وهم قایغورمه آتاگهده حاضر اوک آچچه بیره چکمن» دیدی؛ بالا بیک شاد بولوب مکتبک فارا وچسنه خیر دعا قیلدی و غایت توبنچیلک برله: «آتامه نچیک بیره چکسن» دیوب صورادی؛ مکتبک فارا وچسی: «بیرونک چاره سنی طابارمن» دیکچ، بالا: یته بیک توبنچیلک برله: «بیرورکه آندای ینکل چاره بولغانده شول منگا بردیکگز اوچ آلتوننیک برکه بیرمگرنی سزدن اوتنه من» دیدی. «منم

مکتبده آنچهغه مهنجالغم یوقدر، منم ایچون هر نرسه بولوب طورهدر، مکر
بیچاره آتامنک مندن بشقه بالالری بولغانلغندن آنلرنی تریبه قیلوده
آورلق و مشقته توشمکلی ایسی» دیوب قولنکغی اوچ آلتوننی مکتبنک
قار اوچیسنه قایماروب بردی.

بالالرنک آنا و آنالرینه خدمت و مرحمت قیلماولری و باخصوص
آنلرنک محتاج وقتلرنده قدرتلرندن کیلکان قدرلی یاردم قیلماولری،
اوزلرینک ادبسیز و تریبه سز و توفیق سزلکلرندنر.

بزلرکه بر آنا آنالریمزه کنه توکل، بلکه قزنداشلریمزه
واستادلریمزه، اولوغ و قارتلریمزه و تریبه قیلوجیلریمزه قدر، حرمت
قیلمغنر اوشانداق واجبدر.

انسان، نیندای خالده و نیندایکنه صفتده بولسه بولسون و کیم
ایکاننی تیکشرمای اوزومزدن اولوغارغه و قارتلرغه تیموشنجه خدمت
و آنلرنی قدر و حرمت قیلوده برده کچیملک بوله کورمسون! چونکه هر
قایومز خدای تعالانک لطفی برله قارتلق و قوتسزلک درجه سنه ایرشسهک
اوزمز هم باشقلردن قدر و حرمت امید ایده جکمز، شولای بولغانده
قارتلق مرتبه سنه ایرشکانلرکه تیموشنجه قدر و حرمت کورکوزسهک اوزمزده
بشقلردن قدر و حرمت و خدمتنی کوره جکمز.

✽ طوغری سویلمک ✽

طوغری سویلمک، هر دیتنک انسانغه یوکلنمش بورچلرنک برنجسیبدر.
سویلمککه قدرتلی بولمق، انسانلر فکرلرینی بربرلرینه آکلاتمق و طوغری
سویلمک برله بشقلرینی اوزینه اشاندرمق ایچون خدای تعالی

حضرتلری ننگ انسانلرغه برکان نعمتلرینک اگ اولوسیدر .
 انسان بالغان سویلمک که عادت قیلمسه ، خدای تعالی حضرتلرینه
 کناهکار و خلق آره سنک خور و حقیر بولور .
 انسانلر ، کولکلرنده بولغانلرنی ترجمه قیلغوجی تیلنی بالغانغه و هم
 ریاغه قورال قیلمسه لر ایدی ، خدا صافلاسون خلق آره سنده طوغریلق
 تمام یوغالوب قالور ایدی ؛ اول وقت آدملر بریسی بریسندن امین
 بوله آلزلر ایدی . مشهور « شیخ سعدی شیرازی » :
 دائمًا طوغری سوزلی آدمک * طوتما مشلر کذبنی صاحب دلان
 مشتهر اولسه دروغ ایلمه بری * طوغری سویلمسه دخی دیرلریالان
 دیو بیورمشدر .

هر وقت طوغری سوزلی بولغاننک بالغاننی طوغریلقده بولغانلر طوتماغانلر ،
 بالغان سویلمک برله مشهور بولغان کشی ، طوغری سویلمکان وقتنده ده
 بو بالغان سویلی دیکانلر .

خلق آره سنده سوزی هم اوزی طوغری بولغان آدم ، قدرلی
 وهرمتلی بولوندن بشقه آنک برله بر نورلی ایش قیلمه جق بولسه لر
 ینکلک برله قیلورلر ؛ چونکه آنلردن هیچ کیم قورقور . هم طوغریباق برله
 قیلنغان ایش هر ایکی طرفه فائده لی بولور . طوغری آدمنک تیلنی
 طوغریلقنک قورالی بولغانلغندن آنک ایرینلریده بالغان باچراغندن
 پاک در . طوغریلقی قیمتلی بر جوهر دورکه طوغریلرنک قیلیرنده اول
 جوهر هر وقت بولوب طورمقده در .

حکیملرنک بریسی : بالغان سویلمک وچینک تیلنی بر قورالدرکه

سویلیک کوچینی هر وقت خوفکده و خورلقغه نوشرر، آنلرنک اسملرین
ایشتمک کوچیلر قورقورلندن خداغه صفنورلر .
« حضرت سلیمان » بالغانچیلرنک عمری حقارتلنمش عمردر؛ دیو
بیورمشدر؛ چونسکه بونلر هر وقت مسخره بولورلر و قلمبلری همان
قورقوب طورمقدن قورتلمز .

عقل کامل بولغان آدم : یالاندن صاقلانورغه توکل بلکه یالان
سویلیک کوچیدن نفرتلنور . « النجاة فی الصدف کما ان الهلاک فی الکذب »
خلاص بولمق طوغریلقده بولغانی کبی هلاکک یالانددهر؛ بونی
اویلاب عقللی آدم طوغریلقدن آیرلمز .
(حضرت علی کرم الله وجهه) « لامرؤة لکنوب » بالغانچیده مروة
بولمز دیو بیورمشدر .

خلقای راشدین رضی الله عنه حضراتسندن بریسی « حق تعالی
حضرتلری : مخلوقاتنی حقلق اوزره خلق قیلیمشدر؛ شونارغه کوره حق
سوزدن بشقه نی سویلمز سزلیکدر » دیو بیورمشدر .

هر دینک حرام بولغان یالغانغه چومغان آدم دن طوغریلق، و آدمچیلکنی
ایزلیک خطادر . یالغاندن غایت نفرتلنمک تیوشدر؛ بر آدم سوزینه کورک
نیت قیلوب و کورک خطالق برله و حتی اویون و کولکی برله سویلنکن
سوزلرده یالغان قانشدرمقدن غایت صاقلانمق لازمدر . چونکه یالغانچیلر
کوب وقتده ضرر کوریرلر؛ شونک ایچون یالانچلقدن و هم یالانچیلدن
ییلاندن قاچقان کبی قاچمق لازمدر .
پیغمبریوز صلی الله علیه و سلمنک عمی « حضرت عباس » اوغلی

عبد الله نك « حضرت عمر » رضی الله عنه نك حضور نك التفات قیلنویں
 كوروب؛ او غلام! اوچ توری ایشك صافلان خطالق قیله كورمه! بر یسی:
 بو قدر درجه كه ایرشدیر كوچی خدای تعالی نك سر لرینی تفتیشكه كیر شمه؛
 برونكده عیبینی یوزینه اورمه؛ سوز سویلو كده خلقنی، بو یالان سویلیدر
 دیکان فكرده قالدومه؛ دیو بیورمشدر.

یالانچی كشی یالان برله شهرت تابقاندن طوغری سویلكان وقتاده
 اشانامغانی كبی طوغریلق برله شهرت تابقان آدم نك سوزینه شول قدر
 اشانیلور حتی طوغری آدمنی طانیهان كشیلر آنك سوزینی طوغریدر
 دیو آند ایتودن قورقه زلر؛ طوغری آدم نك سوزی آند ایتو برله
 برابردر و سوزینی درستلمك ایچون آند ایتو كه حاجت كورمز.

❁ شیخ سعدی شیرازی حضرتلری بیورمشدر: ❁

طوغریلق بر كهمه نك اولسه جهانده عادتی: بر خطالق ایلرسه
 معفو اولور بر اطراد نامدار اولسه یالانچی بر كشی شاید بران: طوغری
 بر سوز سویلرسه بر كهمه ایتمز اعتماد. ایشلر
 دنپاده بر آدم نك عادتی طوغریلق بولسه بر خطاسی بوله قالسه ده
 غفو قیلنور اما برونك اسمی یالانچیلق برله شهرت تابسه بعض وقت
 طوغری سویلرسه ده بروده آگا اشانمز دیمكدر. یالان سویلكان آغز
 روحنی اولتوریر بالانغه شاهد بولغان آدم جز اسز قالمز یالانچی آدم
 خدا قارشوسنده و همده خلق آره سنده خور بولور دیمشدر.
 بر كشی اوفاق ایشلرده بالانغه عادتلنسه زور ایشلرده ده همان
 طوغریلقدن آیرلوق برله اوزی اوزینی هلاكتكه توشیرر؛ یالان

سویلاو اوّل مرتبه ده کوچ بولسه ده باره باره اوکرنوب آخر الامر بالاندن
صافلانده بيلمز، شونک ایچون ده بالاندن اول کره صافلانمق بیکرک
تپوشلیدر. عقللی آدملر بالانجی و حیلله کارلردن نفرت قیلغانلری کبی
سوزنده و ایشنک طوغری بولغان کشیلرکه تپوشلی روشک قدر و حرمت
قلمقده بولورلر. طوغری آدملرکه قدر و حرمت قیلمقنک یمشی، آنلر
کبک بولمقلقدر.

خلفای راشدین « رضی الله عنهم » حضراتندن بریسی: بر آدم
آیتقان سوزینی قیله جق ایشی کبی بیلسه فائلسز ایشده بر وقتده
سوز سویامز دیو بیورمشدر. بر آدم آغزینله کلکان بر سوزنی سویلمکی
برله حسابسز ضررلرغه و حتی اولومنی واجب ایتکوجی حاللرکه اوغرار؛
بالاندن بولغان ضررلرک اگ کچکنه سی، آراشقان کشیلرک محبتلرینی
دوستلقلرینی یوغالتورغه سبیدر. بالاندن صافلانغان کبی ریادن
وحیلله کارلندن صافلانمقده بیک لازمدر. عقللی آدم اوزی اوزینی
بیک اورته درجه ده طوتار؛ دیکلاب طورغوجی آدملرک کولکلرینی
قالد برردای طوغری سوزنیک سویامکدن بعض وقتده صافلانور، یا که
سویلمکانه ده کورکاملک و یومشاقلق برله آگلانورغه اجتهاد قیلور.
دنیاده یخشی طورو و راحت بولو ایچون طائلی سوزلی و یومشاق کولکلی
بولمق لازمدر. آدم، مرائیک و حیلله کارلق برله اوزینه بعض وقتده
دوستلر طابه پیمسه ده طوغری سویلمک برله ده دوشمنلرنی آرتدیرر، لکن
مرائیک برله دوستلر آرتدیرمقدن طوغریلق برله بولمق آرتقدر. بشقه لرغه
محبتلی کورنیک ایچون مرائی و حیلله کار بولمق اصلا درست توکلدر.

قلبنك ریا و حیله دن پاك بولونيك قيمتمنى بيلمكان حرمتلو آدملر، حقلقنى سويلكن دشمنلرنى مرأى و حیله كار دوستلردن آرتق كوركانلردر. ينه خلفای راشديندن بریسی: طوغرى سوز سويلمك « امانت » و يالان سويلمك « خیانت » در دیو بیورمشدر.

اولوغلرنك بریسی: كوركام خلقلى و طوغرى سوزلى آدملرنى ياراتقانلغندن آنلرغه هر وقت قدر و حرمت قیلور ایدی مذکور آدم بروقده اوزینى تیوشسزرك روشده طوتدی، اوز كشیلری بونك تیوشسن حالده بولون كوروب طورسه لرده كورمكان كبك بولوب قالدیلر، قلارندن بریسی خواجه سنك بوندای یازامغان حالده بولون اوزینه بیلک یرووركه باز چیلیق قیلوب بیلک یركاندن سوگ خواجه سی: سن منم دوستلردن ایكاسن بن بوكونكه قدرلى بيلمكان ایدم بوكوندن سن بندن آزاد بول دیدی.

● وعدنده طورمق ●

كشیلر آراسنك ماقتاولى و قدرلى بولونى و خلقنك كوزندن توشمیونى استكان آدم وعدنه طورمقغه بورچیلدر؛ كامل آدم، اگ كچكنه ایشلرده ده وعدنده طورمقلىنى آدمچیلنكن بیلور. كچكنه ایشلرده وعدنده طورمغان آدم، وعدینى اوزنه كئورمیوكه عادتلنكانندن زور ایشلرده هم وعدنه طورماونى ینكلكه صانار؛ بر آدم بر ایشنى قیلیمقغه سوز بروب آخر الامر وعدنده طورماوى سببلى كونوب طورغوچینك بوشقه وقتنى اوتكارمكى غایت فباحتنك ایكانشى آزعنه فكرلاو برله ده بیلنور. « حضرت عمر رضی الله عنه » ایكى نرسه یالاندن ایرلمز: بریسی كوب وعد قیلیمق ایكنچیسى كوب عذر تیلامك دیو بیورمشدر. قیلنغان وعدده طورمق

لازم بولغانى كېي بعض وقتده وعدنده طورماسلفده تېوشليدو .
 مشهور حكيملردن بريسي آيتسه در؛ آدم، قورقو وغافللك برله
 قيلمغان وعدنده طورمقغه بورچلى بولماوينى هر كيم بيلور و هم عيب
 ايتمز مثلا بر آدم عزيز جاننى و يورت يرينى و مال و اشياسنى
 صاقلاو نيتى برله يمان كشيبردن ياكه اوغرىدن قورقوب آنلرغه بر تورلى
 ايشده وعد قيلمسه ده اول وعدنده طورمقغى لازم توكلدر . شريعتكه
 خلاف بولمغان حال و ايشلرده وعدنده طورمغى ، سلامتلكنىك صاچپيسى ؛
 و عقلى ، قيلمغان وعدنده طوروغه يول باشچيسى كيمدر ديكانلر . شونك
 ايچونده ينكل ينكل كنه هر بر ايشده وعد قيلوبده وعدنده طورمغان
 آدمده عقلنك يوقلغنه حكم قيلمور . هر ايشده يخشيمكنه اويلامى وعد
 قيلوب وعدينه خلاقلق قيلمغان آدم صوگنندن اوكونچده قالمغى بيلكوليدر .
 بيك يخشى كنه اويلامينجه هيچ بر وقت وعد قيلماو تېوشليدو چونكه
 ينكل كنه قيلمغان وعد ينكل كنه قيلمغىك لازمدر ؛ شونك ايچونك كوچ
 يتماسداى و ياكه خطا و كناهندن قورتلماسداى ايشلرده وعد قيلودن
 غايت صاقلانمق لازمدر .

« حضرت على كرم الله وجهه » بر آدمكه سوز بروب اول سوزنگ
 طوره جعگنى وعد قيلماننگ اول سوزنگن قايتماو لازمدر ديو بيورمشدر .
 بر نرسنى كوب وعد قيلوب آز برودن آز وعد قيلوب كوب برو
 آرتقدر . بر آدم هر وقت راحتلغنى ايستسه آز وقت ايچنده قيله
 آلماسداى ايشلرنى قيلوغه وعد قيلمايو كركدر باخصوص اوياتسز
 آدملر كه وعد قيلمقنن بيكرك صاقلانمق لازمدر چونكه آنداى آدملر

وعد قیلغان کشینک وعدینی یوزینه اوروب آئی اویاتلی قیلودن
 اویالوزلر . اوشاندق هدیه قیلماق برله وعد قیلغان نرسه لر ، هدیه نی
 قبول قیلغوجی آدملرنک اویلاغانندن آرتق و یخشیراق بولوی کورکدر .
 و بر بریکزکه هدیه برشگن ! بو خصوصده هم (نهاهوا نخابوا) حدیث
 شریفی وارد اولمشدر . هدیه کوندرمک و بزمکده ایکی آراده محبتنک
 بولوینه و دوستلقتنک آرتووینه سببدر ؛ هدیه آلشوق بقون خلق
 آره سنده کورکم بر عادتدر .

قریه عربلرنک بریسی : خلیفه لرنک بریسنه ، قریه ده صودن
 قدرلی و قیمتملی نرسه بولغانندن خلیفه نک سراینک صو قیمتلیدر دیوب
 اویلاب بر صاوت یاغور صوینی هدیه قیلوب کتورکان ؛ خلیفه عربدن
 هدیه کتورکان صونی بیک شاد بولوب قبول قیلغان و عربنک هدیه سنه
 قارشو قریه عربلری آره سنده قدرلی و قیمتملی نرسه لردن هدیه قیلوب
 عربنی شادلاندر و بیرکان .

سوکلی بولماق ❀ سوکلی بولماق ❀
 سوکلی بولماق نه قدر ینکل ؛ و سوکلی بولوده نه قدر کورکاملک
 بارلغنی بیلسه لر ایدی دنیا ده سوکلی بولوغه طور شمعان آدم بولمز ایدی .
 هر آدم سوکلی بولورغه طور بشور و سوکلی بولونک فائده سنی بیلور اما
 سوکلی بولورغه سبب بولغان ایشلرنی قیلغانلر بیک آزدن .

هکمدان بریسی : سوکلی بول ! سویلوردای ایشلرنی قیلوده کمچیلک
 قیلمه ! اوز اوزکنی سودیررسک ؛ دیو بیورمشدر . سوکلی بولونی استکان
 آدم هر وقت اوز اوزینی سودیره چک عادتلرنی خاطر دن چیقارمز .

سوگلی بولو برله عمر کچورمکده لذت بارلغی هر کیمکه ده بیلکولیدر .
 نیندایکنه یمان و قباحت کشی بولمسون همان اوزینی خلقغه سودیررکه
 اجتهاد قیلور؛ هر وقت قباحتکنی آدمردن یاشررغه طوریشوی سوگلی
 نیتنده بولمغینه قوتلی دلیلدر .

❁ یخشیلق ایتمک ❁

کشیلرکه یخشیلق ایتمک نیتنده بولمق هر کیمک کوکلنی آلورغه
 کورکم سبیدر . شونک ایچونک آدملر: قول کوچلری، ماللری و سوزلرینک
 اوتمکی و شهرتلری برله یاردم قیله آغانلرنده بریسی بریسنه یاردم
 قیلمقلری دینچه و عقاچه لازمدر .

محتاج بولغانلرغه قولندن کیلکان یخشیلقنی قیلورغه استمکانلر،
 اوزلریک بر کون بشقه لرغه محتاج بولورلرینی اویلاماولری بیکرک عجبدر .
 « حضرت علی کرم الله وجهه »: سن بشقه لرنگ بالالرینه یاردم قیلکنز!

بشقه لرده سزنگ بالالریکرنغه بوج قایطارسون . دیو بیورمشدر .

بو کون قولندن کلکان خدمت و یاردم برله بشقه لرغه سوگلی بولونی
 استمکان و آنلرغه یمان کوزله قاراغان آدم آز وقت ایچنک شول کشیلردن
 امین بولوین بیلورمی ؟ . دنیاده محتاج بولمغان بر کشی یوقدر، محتاج
 بولمغان مکر بر خدا حضرتلریکنه در .

بر آدم: ابو جعفر حضرتلردن نصیحت استکان؛ ابو جعفر حضرتلری
 اول کشیمکه: سن مؤمنلرنک کچرکلرینی بالاکبی و اوزک برله بردایلرینی
 قونداش کبی اوزکدن اولوغلرینی آناک کبی بیل! بالالرغه رحیم و شفقت،
 قونداشلریکه یاردم، آناک کبیلرکه قدر و حرمت قیل! دیو بیورمشدر .

آدملرنی سومکنی و آنلرغه قولدن کلکان قدر یاردم قیلیمقنی دینمز
و عقلمز بیورغانی کبی غیریلردن هم هر وقت فائده لی ایشلرنی امید
قیلمغزنی بیوریر . اوزینی کنه سوکان آدم آز وقت ایچنده خلق
کوزندن نوشر چونکه آندای آدم هر وقت کشیلرنک کنه فائده سنی استر
اوزی فائده قیلودن قورقار هم قزغانور . اول وقت کشیلردن فائده
امید قیلیمسون! اکر بشقه لردن فائده استر ایسه اوزیده هر کیمکه
فائده قیلیمغه طوریشوی لازمدر .

انسان بشقه لردن کورکان فائده و خدمتکه قارشى اوزیک غیریلرغه
خدمت و یاردم ایتوکه بورچلی توکلمی؟ بشقه لرنک خدمت و یاردمنه قارشى
بورچلرینی قایتارودن باش طارتووی بیر قباحتلک توکلمی؟ اوزینه
یاردمچیلرغه یاردم قیلورغه استمکانلر خدای تعالیدن نه یوز برله یاردم
استی بیلورلر بو بیکرک عجبدر .

بزار خدانک قوللرینی قرنده ایشلریمز کبی بیلیمکان وقتده، خدای
تعالینک بزنگ هر ایشلریمزکه قیلغان یاردملرینه بچک لایبق بوله
بیلسهک کرکدر؟ شونک ایچونک آدملر بریسی بریسنه یاردم قیلشمق
غایت لازمدر .

طوغریلق و جومردلک برله مشهورلردن (حضرت ابو بکر الصدیق،
حضرت عمر، حضرت عثمان، و حضرت علی، رضی الله عنهم؛ و حضرت
عمر ابن عبد العزیز، و عبد الله بن مبارک و ابو مسلم خراسانی کبی
ذوات عالیلر: بز اوزمز ایچونکنه طوغمغانمز بلکه آنا و آنالرمزنگ
و قرنده ایشلریمزنگ و بقون انسانلرنک بزنگ اوزرمزده حقلمی باردر دیو

بیورمشاردور. بولای بولغانده کامل انسان بولمق ایچون بتون خلقنك فائده سنه قدرتمزدن کیلکان قدر خدمت قیلیمق اوزریمزکه بورچدر؛ دنیاده هر نرسه آدملا ایچون یارادلغانی کبی انسلرده بریسی بریسنه یاردم قیلیمقلری ایچون خلق اولنغانلردر دیب حکم قیلیمق جاؤزدر.

عبد الله بن مبارك حضرتلردن فقیرنك بریسی «الله رضاسی ایچون منکا بر نرسه بریکزدیب صوراغان وقتنده عبد الله بن مبارك حضرتلری بر درهم چیغاروب بردی؛ مجلسنده بولغان کشیملرنك بریسی: بو سائلکه بو قدر کوب برمکانده ده طاتلی آشلا آشایدن بونکا آزراق برسکزده یارار ایدی: دیکلچ، عبد الله بن مبارك حضرتلری: من سائللرنی قوری ایکمک برله کنه کونلرین اونکاره لردر دیوب بیسله ایدم شونك ایچون آنلرغه شول قدرکنه بردم آندای نفیس آشلرنی آشای تورغان بولسه لر اول وقت بزنگ برکانمز آنلرغه یتمز، شول سائلنی قایتارکزده اون درهم دها برکز دیدی.

مشهور عبد العزيز ابن عبد الله حضرتلری نك ایشیکنی هر محتاجه آچیف بولغانلغندن زماننده جومردلردن ایدی. برکون بر عرب عبد العزيز حضرتلرینك مجلسنده بولغان خلق آره سنده بولوب عبد العزيز حضرتلرینك آق یوزلی وجومردلکن کوروب حیران بولدی. بو عرب یغه ایکنچی کون عبد العزيز حضرتلرینك قابقاسی توبندن اوتوب باریشنده خلقنك عبد العزيز حضرتلرینك یورتینه کرولرین کوروب: امیر حضرتلری جماعتنی هرکونده قوناق قیلیمق؟ دیب صوراغانده شونداغی خدهمکار (بلی هر کون دیدی) عرب، امر حضرتلرینك یورتنك

هر کون بیرام ایکن دیب عجبکه قالب، بای بولوب اول بایلقنی اورنند
 صرف قیلودن آرتق لذتلی نرسه بارمیدر دیدی.

(ادیجه) دیکن یلغه ننگ صوی بر وقت طاشوب و اول صو آرقلی
 بولغان (ورونه) کوپرینک ایکی طرفیده اوزیلوب آغوب کیتدی، اول
 کوپرینک اورته بریرنده صاحبی ایچون سالنغان یورت بار ایدی و اول
 یورنده بر فقیر آدم اوز جماعتی ایله طورمقده ایدی؛ بیچاره لر بیک
 قورقغانلرندن قری دن کوروب طورغیچیلردن یاردم استرلر ایدی. صو
 همان طاشمقده وجیلنگ قوتی برله طولقن آرتمقده ایدی کوپرینک
 اورته سی هم اوزیلیرکه یاقینلاشقاچ قری ده بولغان کشیلر بیچاره لرنک
 بو حاللرین کوروب، آره لرنسدن بر بای آدم؛ کیم شول بیچاره لری
 بو هلاکتدن قوتقاریر ایسه اول کشیکه یوز آلتون برم دیب وعد
 قیلمسه ده صوونک قورقچلی آغوی و کوپرینک قالغان بولکنک یاننه
 بارغانده بیمیریلوب اوزیلوب چیغارورغه بارغان کشینکنده هلاک بولمق
 احتمالی بولغانندن بر کیمده باروب بولمدی شول وقتده بر اوزوب
 باروجی بو حالنی کوروب و باینکنده مرحمتندن یوز آلتون بیرونی وعد
 قیلغانن ایشیتوب تیزکنه بر کیمه که اوطوروب بار قوتی برله ایریشوب
 بیمریله جک کوپرینک یقیننه طوقتاب کوپری اوستنده بولغان بیچاره لرکه
 ییمپ طاشلاب برر برر بار یسنده کیمه که توشیروب آنلرنی سلامت
 چغاریرغه موفق بولدی، قاراب طورغان جماعت بو ایشکه حیران بولدیلر
 وهم کوز یاشلری برله چیغاروچیغه خیر دعا قیلدیلر. چیغاروچیغه یوز
 آلتون وعد قیلغان بای بو کشینک آلدینه یوز آلتوننی چیغاروب قویدی؛

چيغاروچى آدم: خدا ايچون قىلنغان خىمتمنى آنچه غه صانم اوزوم
سلامت بولغان و قتمده اهل و اولاد لرمنى انشاء الله تريبه قيله بيلورمن
سز بو آنچه لرنى بو بيچاره كشيلىر كه بريگن، من بونلرنى اولومن قوتقارورغه
سببچى بولغانم كىي سزده بونلرنى فقيرلكدن قوتقاركنز ديدى.

دولت اسلاميه ده بولغان اولوغ وزيرلردن (على بن سليمان)
حضورنده بر آدم؛ الله حقى و رسول الله حرمى ايچون بنى دشمنمن
قوتقار ديدى؛ شول وزير: دشمنك كيمدر؟ سنى آندن قوتقاره يم ديكلج،
دشمنم فقيرلكدر ديدى وزير بر آز او يلاب طور وب كشيلىرينه بو فقيركه
ميگ درهم بر گز ديدى فقيرنك صوراي و وزيرنك كوكلنه خوش كلكاندن
فقيرنى ينه حضورينه چاقروب بوسوزى آيتدى: اى آدم؛ بنده سنى
خدا حقى و رسول الله حرمى ايچون صورايمن اكر دشمنك ينه سگا كلمه
آندن قوتقارمى ايچون ينده بگاگل بن سنى دشمنكدن قوتقاريرمن ديدى.

كامل آدمچىلك هر اورنده ممكن قدر محتاجلرغه ياردم و بخشىلق
ايتمك ايله اولور. فقيرلر كه وضعىلرغه ياردم قيلمغوز خلق كوزينه
بخشى كورنومز كه سبب بولوندن بشفه خدای تعالى حضرتلردن حسابسز
ثواب آلومز غه ده سببدر. اما سلامتلكه و محتاج بولمغانلرغه ياردم قيلمغوز
آنلردنده شونك برابرينه اوزيمز كه خدمت و ياردم كورمكلكمز ايچوندر.
بخشىلىق و ياردم قيلمقده آلدانوب اورنسز قىلوني استمسهك اول
وقت ياردم قىلودن اول اورنسنى قارامقلمغوز تيوشليدر يعنى بر كشيكه
بخشىلىق و ياردم ايتمكلكمزده اوزم ايچون هم اول كشى ايچون فائدى
بولسه آنى قيلمى؛ ضررلى بولسه ياردم قىلودن بيك صاقلانمق لازمدر.

هر آدم بخشيلق قيلمقنك روشنى بيلمك و بخشيلق قيلغان وقتنك آچيق
يوزلى و طاتلى سوزلى بولمق لازمدر . بر آدمكه ياردمنى اوزينك حلال
مالندن قيلمق لازم بولغانى كىمى رخصتسز كشى مالى برله ياردم قيلونك
يارامغانيمده بيلمك كر كدر .

هر چان محتاج بولغانلر سزكه ياردم استب كلسه لر سز لر آنلرغه
مرحمت قيلوكز ثوابلى بولورسز ديو هم حديث شريفده واردر .

❁ مرائيلك برله كشيلىر كه يارامقلىق ❁

كشيلىر كه يرارغه طورشقان آدم: هر وقت سوزنده هم قيلغان ايشنك
كوجلنوب اوز اوزينى آنلرغه محبتلى كورستور كه طور يشور . خلققه يارارغه
طورشقان آدم كوزل نيمده بولوب يارارغه طورشمغى ماقاوليدر . اكرده
يهمان نيمك بولوب يارارغه اجتهاد قيلمسه اول وقت يمان بولور . يارامقلىقى
اورننده هم ماقناولى روشده قيلغان آدم غير يارارغه هم دوستلر ينده شول
روشده قيلونى استر هم ياردم قيلور . يارامغان ايشلرنى نه اوزى و نه
دوستنه و نه ده غير يارارغه لابق كورير . دنيا ده كوزل كچنمكندن مقصود كرچه
دوستنه و غير يارارغه يارامقلىق ايله اولور . لكن كشيلىر كه ياراسام كنه ايدى
ديو اوزينك آبروينى ييره جك ايشلرنى قيلمقندن بيكر ك صاقلانمق
لازمدر . هر وقت كشيلىر كه يارامق فكرنده بولغان آدم بعض
وقتده اوزى هم اخلاقى بوزوق بولغانلر غده يارارغه طور يشوب تورلى
صورتكه كيروب و بلكه كوب وقتده شريعت بيورمغان ايشلر غده يارارغه
طور يشور ؛ آنداي آدم كشيلىر كه كوكلنه موافق سوزلر سويلر ، اول
يمانلغان ايشلرنى هم كشيلىر نى آنلرغه اياروب يمانلر ، اول ماقاناغانلرنى

کرچه ماقترغه یارارلق بولمسه ده ماقنار . اول کشی شریعت طیغان
ایشلرنی قیلسه بوده ایباروب قیلور حتی اول کشی آقنی قره دیسه بوده
قره دیب آیتودن چیرکانمز . بوندای کشیلرنی کشیکه ایبارکوجی و کشی
آرتندن یوروچی دیب آیتورلر .

ملوك امويه دن « هشام بن عبد الملكنى » بر آدم : یوزینه قاراب
ماقتاغانندن هشام ، ای آدم ! کشینک یوزینه قاراب ماقتاو عیب توکلمی ؟
دیب صوراجاق ماقتاوچی جوابنک : بن سنی ماقتامدم خدانک سنک بولغان
نعمتلرین ذکر ایتدم ، سن آنلرنک شکرانه سنی ادا قیلغانکنی سویلمین :
دیدى . هشام بو طوغری بولغان جوابک اولکی ماقتاو کدن آرتقدر دیدى
هم شول کشیکه هدیه لر بردى .

بعض باى و مشهور آدملرنک تیکره سنک ریالی و ایکی یوزلی آدملر
کوریلور ، بونلر آنلرغه یارامق و خوش کورنمک ایچون هر تورلی
خورلقنی قبول قیلورلر و اوزلرینیده مایمون کبی آنلرغه ایبارتورلر .
و آنلر خوش کورمکان و یارامغان ایشلردن اوتدن صاقلانغان کبی
صاقلانورلر . آنلرنک بعض یارامغان ایشلرنده ده اویالمینجه یوزلرینه
قاراب ماقنارلر . الحاصل آنلرغه یارامق ایچون نند ایکنه یمان و قباحتملکرکه
توشسه لرده قورقمزلر . بوندای آدملرنی دوست دیب آیتمق ممکن
اولورمی ؟ البته اولمز .

« حضرت على رضى الله عنه » نى یوزینه قاراب ماقتاوچی بر
منافغه : بن سنک ماقتاو کدن توبن درجه ده بولاسه مده سنک کوکلکده
بولغاننک یوقاریسنده من دیوب جواب برمشدر . منافقلىق برله تورلی

تورلی صورتلرکه کیروب تورلی بویاولر برله بزه نوب بعض وقتلرده
یخشیلمتی قیلسه ده مقبول بولمز؛ بوندای آدملردن و آنلرنک سوزلردن
ممکن مرتبه یراق بولمق لازمدر. چونکه بونلر کبی جانوارلردن تورلی
تورلی یمانلقلر بولوی بیک آساندر. بونک کبی آدملر؛ برکه اوطورشقان
کشیلرینک و حتی دوست و آشنالرینک آبرویلرینه، ماللرینه و حتی
عزیز جانلرینه ضرر تیکرودن قورقملر.

اولوغلرنک بریسی: برکیجه بر منافق برله بر مجلسده بولوب
مذکور یخشی کشی نه سویلسه ده طغلاب اوتورغوچی منافق،: البته شولای
دیپ طورمقدن بشقه نی بیلمدی. سویلکوچی آدم: سن نندای آدمسین؟
خدا ایچون برکنه سوزمنی شولای توکل دیپ آیتسه نه! ایکمزنک ایکی
کشی ایکانمز بیانسون دیدی.

حلم و حدت

کوزل خلقلی بولونک علامتی ایکیدر؛ بریسی آچو وقتنده حلم،
ایکنجیسی براودن اوچ آلورغه قدرتلی بولغان وقتنده عفو قیلیمقدردیو
«نوشیروان» عادل بیورمشدر. «حضرت سلیمان» بهادرلق صبرلقادر
دیو بیورمشدر.

انسانده اگ کوزل خصلتلرنک بریسی: حلمدر؛ بوصفتدن محروم
بولغان آدم، کامل اجتهادی برله تابه بیلور. شولای بولغانده هر آدمکه،
یومشاق طبیعتلی بولغانلردن عبرت آلوب آنلر کبی بولمق ممکندر.
«حضرت علی»: اوچ تورلی کشی اوچ اورنده بیلمور؛ بهادرلق،

صوغش وقتند؛ دوستلر محتاج بولغانده، يومشاق طبيعتيلير: آچو وقتند؛
ديو بيمور مشلدر .

بر آدم، كوزل طبيعتلردن محروم بولغاندن بيك ناچار اخلاقلی
و قاتی كوكللی ایدی: اوزی هم بوندای صفتده بولوینی یارانمغانی
ایچون ممکن قدر كوزل اخلاق برله صفتلنورغه اجتهاد قیلدی، باره باره
كوزل طبيعتلر ایلن طبيعتلنورکه عادتلندی.

بر وقت یاش یکتلرنك بریسی بو آدمکه بيك دشمن بولغانلغندن
دشمنلکنی شول مرتبهیه ایرشردیکه بر کون خده نچیلری و اوزینه
یقینلری برله مذکور آدمك یورتنه باروب زور طاوش برله حقارت
قیلمغه باشلادی و آیتمغان قباحت سوزلرنی قالدرمدی؛ حتی اوینه
کیروب مذکور کشینك یوزینه قاراب خورلاسهده شول ذات كوزل صفتده
و يومشاق طبيعتده بولونی التزام قیلغانندن خورلا کوچی یکتکه بر جوابده
قاینارمای تيك طوردی. آخر الامر خورلا کوچی یکت بو آدمك تيك
اوتورمقنی کوروب بیکرك آچیغی کلوب نه آیتورغهده بیلمدی. شونك
حاضر بولغان آدملر خورلانمش آدمك خوش طبيعتلی بولوینه
عجبکه قالوب مذکور کشیدن بو قدر خور و حقارت قیلنورغه نچك صبر
قیلدیکز ديب صورغانلرند: کورکم صفتده و خوش طبيعتده بولورغه
عهد قیلماقلم برله صبر قیلدم دیدی. اگر آنك آچو اوتینی جوابسز لغم
برله سوندیره آلمغانده نه برله سوندیرر ایدم؛ اوزکزکه معلوم آخری
اوت ایچنك قالغان بر بیچاره نی اوتقه یانودن قوتقارمق بورچلی نوکلمی بز؟

اوشانداق طبیعت اوتنده یانغوجی آدمنی ده قوتقارورکه بورچلی بز دیو
جواب بردی .

هر قایولریمزغه بو حکایه دن عبرت آلوب بونک کبی وقتلرده
طبیعتلری قاینارلانغان وقتک تیک طورمق صوی برله سوندرمککه اجتهاد
قیلمقلغمز لازمدر . بوندای وقتلرده صبر قیلیمق بیک آور بولسه ده شونک
برابرینه حسابسن فائده کوریرلر هم خدا قاشنده اولوغ اجر تابارلر .
حکماذن بریسی اوغلنه قیلغان نصیحتلرنده : اوغلم ! هر اورنده صبر
ویومشاقلق برله بولوب ایش قیل ! چونکه صبرلق برله قیلغان ایشکن
کوب فائده تابارسین و اوزکک هر کیم قاشند مقبول بولورسن دیمشدر .
تابعین کرام حضرتلرندن « امام شعبی » حلم حقنده توبنده کی
سوزلرنی دیمشدر .

حلم، رضا حالنده اولان سکون اولمیب، حال غضبه اولان
سکوندر دیو بیورمشدر . رضا بولغانده تیک طورمق حلم نوکل، بلسکه
آچو قیلورغه قدرتلی بولغانده صبر قیلیمق حلمدر دیمکدر .

کوزل صفقلی وملایم بولغان آدمنی هرکیم سور، آنکا هر کیم حرمت
قیلور هر کیم آتک برله دوست بولورغه و اطوریشورغه و ایش قیلورغه استکانی
کبی صبرسز وقاینار طبیعتلی آدمدن هر کیم قاجار وهر کیم نفرتلنور .

﴿ سلطان سلیمان ﴾ حضرتلری ایمان طبیعتک بولو حقند :

نفس حظن ای محبی ویرمه کل حیوان صفت ﴿ ضبط نفس ایت
عارف اول عالمده انسانلق اودر ﴾ دیو بیوره شلردر . یعنی ای سلیمان

نفسگه هیوان صفتنی ویرمه! نفسگنی طوت، بیلوچی بول دنیا ده آدمچیلک
بودر دیملکر.

کورک شاعرلر اوزلرینک سوزلرنده اسملرینی ذکر قیلمای بلکه
بشقه بر اسم برله اوزلرین یاد قیلغانلردر. سلطان سایمان اوزینی محبی
اسمی ایله ذکر ایتمشدر.

یمان طبیعتلی آدم اوز اوزین هر اورنده نفرتلی و آخر الامر
بدبخت قیلور. یمان طبیعتلی بولغان آدمین کورلکان یمانلقه صبر
قیلوچیلر بیک آز بولغانندن اوزندن خلقتی قاجیرور. الحاصل یمان
طبیعتده بولمق هر آدم ایچون ضرر و کمچیلکر. اکرده اوز اوزینی
کورکم صفت برله تزوک قیلورغه اجتهاد قیلمه هر اورنده ضرر کورمکی
بیلکولیدر. کرچه هر آدمه کمچیلک بار، لکن قاینار طبیعتلی آدم
هر کیمکه قاراغانده بختسزدر. شولای بولغانده برکشیده آزغنه عقل
بولسه قاینارلغنی صبرلق برله تمام سوندیررکه ممکن بولمه اول وقت
ممکن قدر سوندیررکه اجتهاد قیلمغی لازمدر.

(رسول اکرم صلی الله علیه و سلم افندمزدن) آفاتلرنک اولوغسی
نه در دیب سؤال قیلغانلرنک، «غضب الله» در جوابنی بردیلر؛ «غضب
الله» دن صاقلانمق نه برله بولور دیو صورغانلرنده، بروکه ده آچو
قیلمزسزلقتر؛ دیو جواب ویرمشلردر.

بر آدم اوزینک قاینار طبیعتده بولغانن بیلوبده تزوک قیلورغه
اجتهاد قیلسه بو قباحتلک اوزرینه قباحتلکر. بونک کبی یمان خلقتی

یورکنده صاقلامق، آچوی قبارغانده اوز اوزینی کیبرمک قباحتمکدن
بشقه غایت احمققدر.

عادل پادشاهلردن (عمر ابن عبد العزیز) حضرتلری: حاکملرنک
بریسنک غایت آچولی ایدیکن اشتکاج شول حاکمه: بر قباحتمک برله
عیبلانغان آدمنی آچولی وقتکنده جزا برله حکم قیله! اولا حبسکه سال!
آچووک باصلغاندن سوگ حبسدن چیغار عیبیلنک عیبینه کوره جزا قیل!
صاقلان عیبندن آرتق جزا قیلمه! و اوزیگه طاپشیرلغان چیکدن اوزمه!
دیو بیورمشلردر.

(نصایح حکمیة) دیکن کتابنک مصنفی بونک کبی آدملرکه نصیحت
یوزندن: طاولرده بولغان «مغاره لر» یعنی طاش قووشلری کشیلرنک
غایت قاینارلقلری سببلی اوز اوزارینی طیا آلمغانلری وقتلرنک طورمقلری
ایچون خلق قلندیغندن، طبیعت اوتنی صیرلق برله سوندیررکه قدرتلی
بولمغانلر خلقتدن قاجوب شول «غار» لرده طورمقنی اختیار قیلسونلر دیو
بیورمشدر. بعض آدملر حقنده مصنفنک بو سوزیده تأثیر سزدر چونکه
قاینار طبیعتلی بولغان آدم قایک غنه بارسه ده قاینارلغی اوزندن آیرلغانندن
اوزی برله بوله چقدر. غارلرده آدم بولمسه ده طاشلر و طوپراقلر برله
صوغوشه جق، هر وقت قاینارلغی آنک حاکمی بولوب اول کشینک
بد بخت بولوینه سببچی بولور.

میلادک بشنچی عصرنده کی موزلردن بریسی آیتهدر: بالکز بولغانده
بر سیمسز بعض وقتک قولده کی قلمکه بیگ نچکه یاکه بیگ قالبین یازغانی
ایچون یاکه اوت طاشندن تیزلکده اوت چیمهغانی ایچون اوز اوزمدن

چيغوب غايت آچولنور ايدم؛ شول وقتلرده بونك كبي جانسز نرسه لركه
انسانلرغه لعنت ايدلكان كبي لعنت قيلور ايدم؛ ديو آچولى وقتنه طاش
وقوم و آغاچ برله صوغشمقغه موافق بر وقعنه سويلمشدر. آچو، مرحمتسز
بر دشمندركه آچووينه ايباروب قىلغان ايشلر صونكى كون اوزينه دشمن
كورينور. اوشانداق آچووينه ايباروب ايش ايشلكان آدم هر تورلى
بلالركه اوچرار.

حكماي اسيلاميه دن بريسى: غضبنه ايساركان آدم ادبني يويار
ديمشدر. در واقع آچولى آدم ادبني يوغالتوب هر تورلى يمانلىق
وقباحتلكنى قيلمغى بيك بيلكوليدر. انسانك آچولى وقتنده قىلغان
ايشى عقلمه خلاف بولديغندن قىلغان ايشينه صونكده غايت اوكونچلى
بولمغى معلومدر. بعض وقتده بر مينوتلق آچو بتون عمريني زهرلر؛
حتى شول قدركه آچولى وقتنده قىلغان ايشيني آچوى قايتماچ فكر قيلمسه
هر وقت جاني جراثمنور لكن صونكندن اوكونچ فائده ويرمز.

احنف حضرتلرينك قebile سنن بولغان بر آدمدن صورامشلكه احنف
حضرتلرى سزك آره كزده ياشده قاتلردن، و مال يوزندن بيك بايلردن
توكل ايدى؛ نه سببدن قebile كزك هاكى اولدى؟ ديو؛ مذكور آدم:
حضرت احنف اوز اوزين هر ايشده صبرلى برله طوته بيلكانلكندن
و حكم قىلغان وقتده غايت طوغريلق برله حكم قىلغانندن بزلركه حاكم
و آمر بولدى ديو جواب ويرمشدر.

آچولى بولغان آدم قزولغندن بر آدمكه بر يمانلقنى قىلغان وقتنه
اول كشى قارشوسنده عيلى بولغانلغندن، آنلردن عفو استمكى كمچيلاك

کبی کورنسه ده عفو صورامقلغی لازمدر؛ چونکه عفو قیلنغاندن صوڪ آنک
 قلبی راحت تابار. آچو کویدرکیچی بر اوندرکه آدمک قاننی قایناتور؛
 خدا صافلاسون اکرده آچووی هر وقت قبارسه اوز اوزینی خراب قیلوب
 آز وقتده هلاکنه سبب بولور. غضب، انسانک عمر عزیزینی قصه
 قیلور دیهشدر. نیچه آدمکر کورلشدرکه آچولری چیکدن آشوب بر صولش
 آلورق وقتده جان تسلیم قیلغانلر در .

نه اوکوچمدرکه اولومدن غافل بولمق، ونه قورقچمدرکه ثوبه سز
 دنیادن کیتوب بارمق هر آدمکه غایت صافلانمق لازمدر .

خاتونلر ارلرکه قاراغانده بیکرک طار خلقلی بولغانلرندن آچولری
 قبارمغی هم تیزرکدر. شونک ایچون بوندای کهچیلکاردن نفسلرین آره لامق
 خصوصتک ایرلرکه قاراغانده بیکرک اجتهاد قیلمقلری لازمدر. خاتونلرده
 کهچیلک ارلردن کوهرک بولغانلغندن الله تعالی حضرتلری آنلرغه شونک بر ایرینه
 کورکملک و نازکلسکی ایرلرکه قاراغانده نیچه و نیچه درجه آرتق ویرمشدر.
 لکن آنلر اورنسر و تیموشسز آچولرینک قبارمغی و اوزلرندن چیممقلری
 و اوزلرینه تیموشلی و بلکه لازم بولغان خدمتلرنی قیلاماولری سببلی حساسسز
 ضرر کوررلر؛ حتی ارلری شول مرتبه که ایریشورلر، توکل آنلرغه محبت
 قیلمق، بلکه آنلرنک یوزلرینه باقماسقه رضا بولورلر .

خاتونلر، قاینار طبیعتلی و تیموشسز صفتده بولغانلرندده سلامتک
 و کورکملکلرینه کلهجک ضررلری بیلسه لر ایسی بتون عمرلرنک بر مرتبه
 آچ-ولانب اوز اوزلرندن چیممزلر ایسی. خاتونلرنک آچولی بولوب
 اوزندن چیممقلری اوشانداق ارلرین اوزلرندن صووندرمقلرینک

ضررين بيلمبولرى نه اوكونچدر؛ شونك ايچون خلتمسز خاتونلر ايلن
 عزيز عمرلرين اوزدرغان ايرلرني بد بخت ديب آطاغانلردر .
 حكيمان (كتاب حكمت) نك مصنفى، يمان خلقلئ خاتونلر حقنده
 آينهدر: يمان خلقلئ خاتون برله عمر كچيرون، آرسلان ياكه ازدرها
 برله بولمق آرتقدر ديو .

(ياوز اخلاقلئ خاتونلرغه عبرت ايچون توبنده كئى حكايه كتورلمشدر .)
 يمان طبيعتلئ خاتونلرنك بريسي: دعوا برله محكمه كه باروب حاكم
 قارشوسنده كوب سوزلر سويلسهده يمانلق خاتون طرفنده كورلده
 حاكم خاتوننك سوزيني التفات قيلمدي؛ خاتوننك بتون طامورلري آچو
 برله طولوب نه قيلورغهده بيلمكانندن آخر الامر محكمهده يازوب
 طورغوجينك ياننه باروب يگيدن سوزيني باشلاب تورلى تورلى توشسز
 و قباحت سوزلر سويلر كه باشلادى؛ يازوچى خاتوننك سوزينه اصلا
 قولاق سالمدى لكن خاتوننك ياننده بولغان اردن بو سنك خاتونگمى
 ديب صورادى؛ بيمچاره ار بنم خاتونم ديكاچ يازوچى ار كه قاراب بن
 سزنى بيك آيايمن هم سزنى صورايمن خاتونگزنى اويكزكه آلوب كيمته
 كوركز ديدى .

واقعا يوق و بازغه آچو قيلمقدن ايرار كه هم خاتونلرغه صاقلانمق
 واجبدر . لكن اولوغ مرتبهده بولغانلرغه صاقلانمق بيكر ك لازمدر چونكه
 اولوغلرنك آچووى بيكر ك قوتلى بولور لكن آنلردن نه قدر قتى
 آچو كورلسهده ايستسهلر آنلر آچولرين صبرلق برله سوند پيرر كه
 قدرتلى بولورلر .

اولوغ ذاتلرنك بريسى، بر كون اوتوب باريشنده بر ايسركه
 اوچرادی و ايسركنى قامچى برله صوغارغه بيوردى؛ ايسرك اول كشيكه
 تيلنه كلكاننى سويلمكه باشلار، اول كشى ايسركنى صوقترودن قايتور؛
 شونده بولغانلردن بريسى: نه ايچون صوقترودن قايتديكز؟ ديكاچ
 مذكور آدم، بو ايسركنك تيوشسز سوزلر سويلمكى بنم آچوومنى
 آرتدردى، ايندى حاضر من آنى صوقتره جق بولسم نفسمه ايباروب
 صوقترمغم لازمدر لکن من نفسه ايباروب هيچ كيمنيك صوقمقنى ايستميم
 ديو جواب بردى.

قراللردن بريسى حضورينه عيىلى بر آدم كتورلكاچ قرال برده
 آچولانمى: اكر قرال بولسه ايدم سنك بو عيىكه فارشى آچو قيلور
 ايدم: ديو حضورندن چيغاريرغه بيوردى.

آچو و كوركم خلق حقنده بو قدر سويلنكان سوزلردن عبرت آلوب
 اوز اوزينى صاقلامق و يوقارنده آيتلغان سوزلر كه التقات قلمغانندن
 خلقنى اوزندن قاچرودن غايت صاقلانمق و اوشانداق خلقنك كوزندن
 نوشمىونى و آنلردن فائدهنى اميد قيلغان كشى آچولى بولمقندن
 صاقلانمق ياكه اختيارسز آچووى قبارغان وقتنده مېكن قدر صبر
 قيلمقى برله آچووين سوندرمكه اجتهاد قيلمقى لازمدر.

علم تحصيل

(اطلبوا العلم من المهد الى المهد) ديورسول اكرم صلى الله عليه
 وسلم اقدمز بيورمشلردر. معناسى: علمنى استه كز بشككن قبركه
 كر كاچه قدر ديمكدر. (رتبة العلم اعلى الترتب) بيورلمشدر؛ علم،

مرتبہ لرننگ اینگ اعلا سیدر دیمکدر .

علمنک اعلا مرتبہ ده بولون الله تعالی حضرتلری « قرآن کریمک »
 بیلکانلر ایلن بیلکانلر برابر اولورمی ؟ دیو بیلدیلمشدر .
 الله جل و علا حضرتلری : انسانلری آنالرننگ رحملرنده بولغان
 وقتلرننگ اوک بتون اعضالرنی کامل قیلونی اختیار قیلیمشدر ؛ و بیلکنکن
 وقت آنالرننگ رحملرنده قالدیرلغاندن سوگ صبی و قتلرنده دنیاغه
 چیغاروب اولوغ قسرتنی بیلدیلمشدر ؛ و معین وقت صبیلمکک یشادقلرندن
 سوگ عقل و بلوغیت برله صبیلمک غفلتندن اویغاتوب جهالتدن قورنلق
 ایچون علم ایستیمک برله تکلیف قیلیمشدر . انسانلر ایچون وقتلرننگ
 اینگ قیمتملیسی اینگ عزیز و لذتلیسی بو وقتدر . آتا و آنالر یاکه
 غیرى تربیه قیلوچیلر ، بالالرننگ بوندای عزیز و قیمتملی وقتلرنی
 ضایع قیلغانلرندن خدا حضورنده بالالردن بیکرک آنلر مسئول بولورلر ؛
 چونکه آنلر ، بالالرنده بالالرف وقتی بیکرک قیمتملی وقت ایدوکنی
 اول وقتده تورلی تورلی علم و فائدهلی ایشلرنی اوکرنمک لازم
 ایدوکنی بیلدیلمک و آکلاتمهغه بورچیلدرلر .

ادبای عثمانیه دن بریسی : اینگ اثرلی و اونگون قورال ، معرفتدر
 دیو بیورمشدر . هر قایومزغه بوندای قورال برله قوراللانمهغه اجتهاد
 قیلیممز لازمدر و فرضدر . ای بلوغیتکه ایرشکان قرنداشم ! آدملر
 آره سنده درجهلی بولونی ایسته سنگ عزیز و قیمتملی یاش وقتکنی بوش
 اوزدرمقن غایت صاقلان ! هر بر علمدن اول دین علمن اوکرنوب
 اعتقادکده قوتلی بول ! دیننگ قوت تابووی مالغه توفی قیلغانی کبی

مال تابوده علم و معرفت ایلمن حاصل بولغانن فکرکنن چیغامه! .
 بغداد عالمرندن بریسنگ بو خصوصده آیتقان سوزی یوقاریده
 یازغانمنی قوتلیدر . انسان، دین علمن اوکرنوب اعتقادین تزوک
 قیلغانندن سوگ « تاریخ » اوقوسون خلغاننک اخلاقربین اوکرنسون؛
 بونلرنی اوکرنکان آدم آز عمرنک اول زمانده بولغانلرنی کورکان کبی
 بولور آنلر برله عمر کچورکان کبی بولور و آنلرده بولغان یخشیلقلرنی
 بیلوب یخشى بولورغه طوروشور و آنلرده بولغان بوزوقلقلردن صاقلانورغه
 سبب بولور دیمشدر .

هر تورلی فائده لی علملردن اوکرنمکسکه اجتهاد قیل! خدا ننگ سنکا
 برکان فکرنگ یمشدری هر نرسه دن خبردار بولمق بولسون . والله تعالی ننگ
 سگا برکان نعمتلربین ضایع قیلیمینجه هر اعضا گنی اورننگ تیوشجه خدمت
 قیلدر! عمرکنگ یاز و جای کبی بولغان یاشلق وقتکده عمرکنک کوز
 و قیش کبی قارتلق و قنک ایچون هر تورلی ایگونلربینی ایکارکه طوروش
 چونکه یاشلق وقتکده اوتکون فکرینگه تورلی علملرنی ایکار بولسه گ
 قارتلق وقتکده اول علملر برله فائده تابارسون . انساننک هر تورلی فائده لی
 ایشلر برله فائده لیمکنی یاش وقتنده عزیز و قتنی ضایع قیلیموبیرله تابولور،
 اکرده یاشلق قیمتلی بولغان و قتنی بوشقه اوتکارور بولسه آخر عمرینه
 قدر محنت و مشقت ایچنده بنون عمرین اوزدرمغی بیک احتمالدر .
 هر شاگرد استاذلری برکان درسلردن ونصیحتلردن فائده آلمقغه و علم
 اوگرنه طورغان عزیز عمرین اوزدرماسقه و بیلمکانلربینی صوراب اوکرنمکه
 غیرت قیلمغی غایت تیوشلیدر . امام غزالی حضرتلری: علمک بودرجه که

نچك ايرشديگز ديو صورادقلرنك، بيلمكانلرمنى كشياردن صوراب بيلودن
اويالمدم ديب جواب برمشد. اوتكان وقتنى قايتارمق ممكن توكلدر.
انسان ايچون وقتن قيمتلى برنرسه يوقدر. نه اوكونچدر كه قيمتى
بيلمينچه بوشقه اوتكان وقتلرغه! ياشلقده هر تورلى علمنى اوكرنور كه
اجتهاد قيلساق علم سببى ايلن اولوغ درجه لركه ايريشورمز كه شك
و شبهه يوقدر.

امام ابو يوسف حضرتلرى ديمشدر: آتام وفات بولغانده بن صببى
ايدم بايلغمزده يوق ايدى، آنام قولينك كوچى برله بنى تريبه قيلور
ايدى، كچونمكل-كمز ايچون آنام بنى بر كيمم تيكوچيكه كيمملىر تيكار كه
شاگردلككه برمى ايدى؛ بن كيمم تيكوچى يافنه بارغانده «امام اعظم
ابو حنيفه» حضرتلرينك درس خانهسى يانندن اوتنه ايدم، شول اوتوب
يورىكان وقتنده همان آنك درسلىرىنى ديگلار ايدم اويهمزدن تيكوچى
ياننه بارمقچى بولوب چيقسه مده حضرت امامنك درسلىرىنى ديگلاب
تيكوچى ياننه بارمز بولدم، آنام بركون ابو حنيفه حضرتلرينك حضورينه
كلوب: بنم اوغلام يتيم بر صببىدر بن آنى بخشى بولسون و ايش
اوكرنسونده بگا ياردمچى بولسون ديب هنر اوكرتوچيكه بردم سن منم
اوغلامنى بونك بىكار كه طوتوب آنك عمرىنى ضايع قيله سن و هنر اوكرنمكدن
طيباشن، اوغلام هركون سنك درسكه كلوب وقتنى بوشقه اوزديرر بوندىن
نه فائده بولور كيتسون هنر اوكرنسون بگاده ياردمچى بولسون ديب كوب
شلتة قيلدى. حضرت امام، جوابنده: اى آنا! اينان سنك بو اوغلك
تحصيل علم قيلسه بيك يقين وقتده فستق ماينده پشيرلش (پالوچ)

آشینی آشار دیدی . آنام ، امام اعظمغه : سن بوندای بوش سوزلر
 برله بنی مسخره قیلمه دیب امام حضرتلرینی حقارت قیلوب کیتدی .
 بوندان صوگ بن آنامنگ سوزینه التفات قیلماي هر وقت درس اوقورغه
 کروشدم و خدا برکان علمنگ فضیلتند هارون الرشید که یقینلردن بولدم ؛
 برکون هارون الرشید حضرتلرینک یاننده بولغانمه استلکه برتورلی
 آش کقوروب قویدیلر ، هارون الرشید بگا : ای ابو یوسف ! بو آشنی
 ییلوب آشا ! چونکه بو آشنی هر وقت پشیرمز لر دیدی بنک عجبکه قالب
 بو نیندای آش ؟ دیدم ، هارون الرشید جوابنده : فسفق مایي برله
 پشیرامش (پالودچدر) دیکلچ امام اعظم علیه الرحمة نک آنامه سویلکان
 سوزلری خاطریمه کلوب اختیارسز کولوب بیردم ، هارون الرشید بو
 کولکونک سبینی صورادی ؛ آیتماسقه ممکن بولمغاچ واقعه نی سویلدم ؛
 بو حکایه مدن عجبیلوب واقعا علم دنیا ده هم آخرنده اییاسنک قدرینی
 اولوغ قیلور ، حق تعالی حضرتلری امام ابو حنیفه حضرتلرینک روحنه
 رحمت ایلسون دیدی .

عمرلرنک ایننگ عزیز بولغان وقتنک علم تحصیل قیلغان آدم طوغری
 بولغه کوندر کوچی بولداش تابقان کیی بولور .
 مشهور (شیخ فخر الدین عراقی) حضرتلری بش یاشنده بولغان
 وقتنده مکتبکه برکان ، طقوز آی ایچنده (قرآن کریمنی) تمام حفظ
 قیلغان یاشی اون یدیکه یتمکنده علوم عقلیه و نقلیه نی تحصیل قیلوب
 (همدان) شهرنده مشهور « ستان » مدرسه سنک درس آیتوب زماننگ
 مشهورلردن بولغان .

ای قزنداش، اجتهاد قیل! اجتهاد قیلیمنی سو! اولوغلردن بولورسن،
 نیک طورمقنی سوکان ارینچکلر کبی بولمه! بونلر ایلوک کچیدن ایرته
 بولغاچچه و بلکه اویله که قدر یانتان اوزلارندن طورمزلر طورسه لرده
 فائده سز ایشلر برله عزیز و قتلرین ضایع قیلورلر، بوندای
 آدملر ترککنک نه لغتنی ونه ده عزتنی بیلورلر و اوزلرینک عملرینک
 آخیرینه قدر محنت و مشقت کوروب اوزینه وهم غیریلرغه فائده سز
 بولوب دنیادن کیشلر .

(حضرت علی کرم الله وجهه) آدم کوزل کیمیلر برله زینت
 قیلغاچچه علم و ادب برله زینت قیلمغی آرتقار، بیورمشدر . وهم آتا
 و آناسی وفات بولغان یتیم توکل، علم و آدابدن محروم قالغان
 یتیمدر دیمشدر .

اوزلرینک توس و قیاقملرینه عاشق بولغانلر کبی بولمه! آنلر
 کوننک کوبرک وقتنی اوز اوزلرینی زینتمک برله اوزدیرلر و خاتونلر
 کبی کوزکی یانندن کیتمزلر کونک نیچه کره صاچلرین و صقال و میوقلرین
 توری توری مایلر برله مایلاب بتلرینه کرشن سورتلر بوندای زینتلر
 ار کشیلرکه آرتق و بلکه برده تیوشسز و همه اویاندر .

(بزر جمهر) انساننک علمی و ادبی آرتقان صایون انسانیتی آرنار،
 نه قدر فقیر بولسه ده علمی برله شهرتی زیاده بولور خلقتنک اولوسی
 بولور غریب بولسه ده آدملرنک آگا احتیاجلاری بولور .

عزیز و قتیغنی ضررلی نرسه لر برله اوتکارودن، قولیکه فائده لی
 بر کتاب آلوب اوقومغنک میگ مرتبه آرتقار چونکه اوقومق آدمکه

چيکسز فائده برير . کتاب قارامق انسان ننگ فکرينى آرندير
 وذهنى اونگون قیلور او قوغان و بیلکان صایون هر نرسه که بنگل توشنور
 یمان و بخشینى بيگ نیز آيیرر وذهنى هر علمنى صيد بريرغه کيگ
 بولور . عالم آدم آشامق و ایچمکنى و اویقولامقنى ، سلامتکنى صاقلاردای
 روشده قیلور و قلبنى آداب و کورکم خلق برله نورلاندیرر . فائدهلى
 کتابلر ، آدمنى هر نورلى کوزل ایشلرکه رغبتلى قیلور . آخلاق
 کتابلرينگ بریسنده : کتاب شونداى بر دوست و یولداشدرکه انسانغه
 ایكى یوزلیک قیلمز و آریتمز و آورلقنى کتورمز و اوقوچینى شلته هم
 عذاب قیلمز ديمشدر . کتابلر آدمنگ سوکلى یولداشلى و طوغرى
 دوستلريدر هر وقت فائدهلى نصیحتلر بريرلر صوقمى و خورلامى
 بزنگ عیباریمزنى و کچیلکلریمزنى بیلدیرلر و بزلرکه یوکلنگل
 خدمتلریمزنى خاطر مزغه توشیرلر و غافلکندن اویغانورلر بزلرنى هر
 وقت شاد قیلورلر و نفسیلریمزنى تزوگ قیلورلر .

(عبد الله بن مبارك) حضرتلرن دن الله ذوالجلال حضرتلرى : بو کچ
 سگا اولوم بره حکمنى بیلسه ایدیگ نه قیلور ایدیگ ؟ دیب صور اغان بر آدمکه
 تحصیل علم قیلور ایدم : جوابنى ویرمشدر . کتابلر کچیلکلریمزکه باقمز و خاطر
 صاقلمز راست دوستلریمزدر استکان و قتمزده بزنگ برله سوباشورلر استمکان
 و قتمزده بزنى قویارلر حتى نادانلر آره سنه بولغانمزده بزلرنى تيموشسز سوز
 آیتمقن صاقلارلر . نینداى باش بولغانمزده وحتى تمام قارتلى زمانمزده ده هر
 نورلى نرسه لرنگ لذت و فائدهلرینى بیلدیرلر کتابلر ذوقلاندیرغان کبی
 دنیا ده هیچ ذوقلاندیرچی نرسه یوقدر هر وقت ذوقنى یکار تور کتاب او قومق

آدمك باشنه كلكان فايغو و قساوتنى يبرمسه ده ينكل قياور كوبرك وقتك
 آورو سببلى بولغان آورلقنى يبروركه فائدهلى بر دوا بولور . كوزل
 دوستلر ويولد اشلر برله اوطور شمعغه هر وقت طوغرى كلميدر اما كوكلمز
 خوش كورمك كشيلىر برله دوست بولمقدن و آناز برله اوطور شمعقدن
 صاقلانه مز يالگزلغمزده بر ايش و خف متمر بولمغانك كتاب بزكه مجلسد اش
 بولور بوند اى وقتلرده كتابلر اوقو برله مشغول بولساق قلميز راحت تابار
 الحاصل آشالا طورغان آشلر بدنمزه قوت برسه، كتابلرده اوشانداق
 قلميزكه قوت برير . كتابلر بزدن نيچه ميگ چاقرم يراقده بولغان
 آدملرنك هنر و معرفتلرينى يانلرنده كوروب طورغانمز كى بزلركه
 اوكرتورلر .

خلقى راشديندن بريسى : كوركم خلقنك بولوى ايكى نرسه كه
 باغلانمشدر ؛ بريسى ادبى كتابلردن اوكرنمك ، ايكنجيسى يمانلق
 و قباحتمكدن صاقلانمقدن : ديو بيورمشدر .
 اى عزيزم اوقوغان وقتك ذوق و لذت ايله اوقورغه اجتهاد قيل!
 فائدهلى كتابلردن تيو شنه فائدهلنوب قالورغه طوروش ! هر وقت اوقوغان
 كتابلردن فائده آلمغك ايچون كوزل كتابلرني اوچراتورغه اجتهاد قيل!
 انساننك آداب و اخلاقنى بوزغيجى و اعتقادىنى خراب ايتكوجى كتابلرده
 بيك كويدر ، آند اى كتابلردن زنه ار اوقومه ! آنلردن يراق بول ! نفيس
 كتاب نه كوزل بولد اشدر بومعناده (نعم الانيس كتاب النفيس) ديو بيورمشدر .
 دنياده بولغان كتابلرني اوقومق و كورمك ايچون انساننك عمرى
 يتمز آنجق دنيا و آخرت ايچون فائدهلى بولغان كتابلرني اوقومق

یته جکدر . یالکز اوقوب کیتوده کنه فائده یوقدر بلکه اوقوغانلرینی
 یخشیغنه آگلامق ایچون تکرار اوقومق و آگلاغاندن سوگ مقبول بولغانلری
 برله عمل قیلیمق تیوشلیدر . اوقوب کیتکانلرینی خاطر دن چبقارمیو ایچون
 تکرار کوزدن اونکارمک برله ذهنکه اورنلاشدرمق لازمدر .

بغداد علماسندن بریسی غایت کوزل بر نصیحت دیمشدرکه :
 کتابدن بیک یخشی آگلاب آلمانکده ده اوز اوزیگه کنه ایشانوب قالمه !
 بر استاذدن تکرار صورا ! اول کشی استاذ کاملردن بولسه بیکرک یخشی
 آپیروب بریرکه قدرتلی بولغاننی ایزله ! استاذگنی قدر و حرمت قیل !
 برکنه تورلی علمنی اوکرنو برله کفایه لنوب قالمه ! بیلکان علمکنک آرتمغی
 ایچون تورلی تورلی علملردن خبردار بولمغک برله علمگنی همان آرتدر .
 بر تورلی علمنی اوکرنمک ایچون بیک کوب کتابلرنی کوزدنکنه آگلامای
 اونکاروده فائده یوقدر بلکه شول علمنی بیلدیررکنه فائده سی بولغان
 کتابنی تکرار قیلوده وفهملاوده حسابسن فائهلر باردر . هر نرسه دن خبردار
 بولمق ایچون هر فنندن بر آز بر آزکنه بیلوب عالمکنی دعوای قیلغان
 آدم ؛ (جهل مرکب) صاییلور ، جهل مرکب شولدرکه بیلمکاننی بیله من دیب
 آیتودن اویالیوجیدر . کوب نرسه دن خبردار بولمق ایچون تورلی تورلی
 فنلرنی کوریرکه آشتغان آدم هر علمدن محروم قالور . قولگه آلمان
 کتابنی تیز تیزکنه اوقوب کیتمه ! تیز تیز اوقوب کیتکانلرنک کوبسی
 اوقوغانلرین آگلامای قالورلر . کتاب اوقومق آش آشامقغه اوخشار
 چونکه آقرین آقرینکه و بیک چاینالغان آشنگ بدنکه فائده لی بولغانی
 کبی کتابنی هم بیک اویلاب اوقوده ده چیکسن فائهل اوله جقدر . هر وقت

اوزيگه فائده كتوره جك و او كرنور كه لازم بولغانلرينى اوقو! چونكه سن
 كوزل خلقلى وادبلى بولمىگه سبب بولغان كتابلارنى اوقومقغه بورچايمىسك.
 اوشانداق بىك عالم كورنمىكك ايجون اوقووگنن، هر نرسه نى بىك بخشى
 بيلوب قالور ايجون اوقومىكك مىك كره آرتقدر. بيلوب اوقووگنن
 اوزك فائدهلى بولوب قالووك كى علمگنن بشقه لرده فائدهلى بولسونلر.
 اوزيگه وهم بشقه لرغه علمگنك فائدهسى بولغاندا اوقووگ و بيلووگ نه كه
 يارار؟ كشيلىر كه ضررسز، نادان آدملردن نچىك آيريله بيلورسك.

❖ قيمتلى وقتنى وهم تيلينى صاقلامق ❖

انسان، آنچه سنى و مال ملكتنى وغير ييلردن صاقلارغه قويلغان امانتنى
 نه روشده صاقلامق لازم ايسه، قيمتلى وقتنى يوقغه اوزدرمقن هم تيلينى
 تيوشسز سوزلردن صاقلامقغه بىكر ك لازمدر.

حكمانك بريسى: آدم ايجون اگ قيمتلى نرسه وقتدر. مالنى اسراف
 قيلغانى ايجون خدا حضورنده صورالغانى كى عزيز و قيمتلى وقتنى يوقغه
 اوزرغانى ايجونده صوراله جقدر؛ ديو بيورمشدر.

عقللى آدم وقتنگ قدرينى بيلور و هر وقت فائدهلى ايش برله
 اوتكارير ايشسزلكدن قاچار و عادتلىگان خدمتلارى آره سنده ده بعض
 وقتلرده كتاب اوقومق برله اوزينه راحتلق ويرر هم حسابسز فائده آلور
 وتىك طورمقن بولغان ضررلردن اوز اوزينى صاقلار.

علمادن بريسى: آدمك فائدهسز كشيلىر برله وقتنى اوتكارووندن
 يالگزلنده فائدهلى ايشلر برله ياكه كتاب اوقومق برله وقتنى اوتكارمكى
 آرتقدر؛ ديو بيورمشدر.

اوزون اوزون اوطوروشمقن یا که فائده سز بحث قیلشمقن قاج!
چونکه فائده سز بحث وقت اونکاریر وسلامتکنی کیتورور هم خطالقرغه
توشیرر، صاقلان کوب سویلمه! خطالقردن صاقلانغان بولورسگ.

(عمر بن العاص) حضرتلری: سوز سویلمک دارو کبیدر، کړک
قدر سویلاو فائده کتوریر، آرتق سویلمک ضرر کتوریر یا که هلاک
قیلور؛ دیو بیورمشدر. خلق آره سنده فایسی قوم آز سویلاونی عادت
قیلغانلر، وقیمتلی وقتلرین تیوشسز سوزلر برله اونکارمکانلر، شونلر
دنیاده عقلیلردن صانالوب هر وقت اوز اوزلرین راحت قیلغانلردر.

وقتک اوتووی بولوطلرنک اوزووی کبیدر، بونک ایچون عقللی
آدملر تیز اونکن قیمتلی وقتلری ایچنده فائدلی علم برله یا که فائدلی
ایش برله فائده لغوب قالغانلردر.

هرب اولوغلرینک بریسندن سوزنک اگ کورکمی قایوسیدر؟ دیو
صوراغانلرنک: سوزنی ممکن قدر قیصغه سویلمکدر؛ دیو جواب ویرمشدر.

(حضرت علی کرم الله وجهه) دن عاقل کیمدر؟ دیو صوراقلرنک:

هرسوزنی اورنده تیوشنچه سویلمکوپیدر؛ دیو جواب ویرمشدر. جاهل

کبیدر؟ دیو تکرار صوراغانلرنک: حاضرکنه آیتدم؛ دیمشدر. حضرت

علی صونکی جوابی ایلن ایکنچی سؤالنک تیوشسز ایکانلکنی بیلدیرهشدر.

بوزمان آدملرینک عمرلری بیک قیصقه هم بیکرک تیز اوتمکده در

لکن شونداي آدملر باردرکه وقت اوزلرینه بیک اوزون کورینور

ایشسزلیکن وقتلرینی نیچیک اوزدیررغه ده بیلیمچه برآز اوطوره یق

وقتنی اوزدیره یق دیب آیتلر لکن آنلر وقتلرین اوزدرمایلر بلکه

وقت آنارنی اوزدیره در؛ نه اوکونچدر بخشش فکر قیلغان عقل ایبالرینه.
 اولیاء اللہدن « ابو العباس الآمالی » حضرتلری درس برکان وقتند
 (وقت کیمبادر) بالالرم صافلاکز وقتلریکزنی بوش اوتکارمکز دیو
 هر وقت آیته ایدی.

انسان نه قدر بایلقدنه ونه قدر ذوقده بولسهده برکون کلهچک
 بارسیده اونودیلمور مکر بخشش ایشلری وقلغان ایزکولکلری قاله جقدر.
 عقللی آدم بونلری کوز آلدینه کتوروب وقتنک بردقیقه سنیده یوقغه
 اوتکارمز دنیاده بخشش اسمنی قالدیررغه طوریشور آخرتده هم اولوغ
 ثوابلرغه ایرشمککه اجتهاد قیلور.

❁ کامل آدمچیلک ❁

کامل آدمچیلک شوندا ی برصفتدرکه بو صفت برله صفتلنغوچی
 آدملرکه کرک اولوغلر و کرک توبن درجهده بولغانلر برتورلی ایشده
 مصاحت برله کلسه لر، قدرتلرندن کلکان قدر فائده لی بولورغه و یاردم
 ایترکه اجتهاد قیلورلر. بوندا ی آدملر بیلولری برله نه قدر اولوغ
 درجه لرده بولسه لرده شول درجهده اوزلرندن توبنلرکه بومشاقلق و توبنچیلکلری
 برله آنلرنک احتیاجلرین ممکن مرتبه یهرمکه اوز اوزلرین بورچلی صانارلر.
 (اهنق) حضرتلرندن: آدمچیلک نه دور؟ دیو صورغانلرنک بریسنه؛
 اولوغ درجهده بولغان وقتنده بشقه لرغه توبنچیلک کورستمک، بر اودن
 اوچنی آلورغه قدرتلی وقتنده عفو قیلقی، و محتاجلرغه هر وقت یاردم
 ایتمک دیو جواب ویرمشدر.

بونک کبی آدملر بیلولری و اوتکونلکلری برله هر کیمکه فائده لی

و یولغه کوندر کوچی بولغانلقلری برله هر کیمکه اوستون بوله بیلورلر
چونکه معرفتلی آدملر هر سوزینی تیوشنجه اورننده سویلورلی ایلن
هر کیم قاشنده مقبول بولورلر .
اوتکون فکری و معرفتلی آدملر ، سوز سویلودن اوّل دیگلاغوچینک
اخلاقنی و طبیعتنی بیلمکی لازمدر و بوندن سوگ آنک طبیعت و اخلاقه
کوره سوز سویلمکی تیوشلیدر بو معناده هم (کلموا علی قدر عقولهم)
دیو بیورلمشدر . یعنی سویلکنز عقلاری ایریشورلک قدر ، هر کیمکه
سوزنی آکلارلق قدر سویلکنز دیمکدر .
کامل آدملر کوزل خلقلی بولغانلرنن بشقه لردن کورلکان یمانلقلری
بیگ ینکلک برله عفو قیلورلر چونکه معرفتلی آدملر اوز اوزلرین
بوندا ی وقتلرده بیاه سز لکلری ایلن یمانلق قیلغانلرنی اوکوت و نصیحت
قیلورغه بورچلی سانارلر . کامل آدملرنک بریسی : بخشیلقغه بخشیلقی
هر کشینک ایشیدر ، یمانلقغه بخشیای ار کشینک ایشیدر دیو بیورمشدر .
بعض وقتلرده اولوغلرنک احمق و نادانلرغه قیلغان یومشاقلق
و توبنچیلکلری اورنسزراق کورنسهده اولوغلر حقنده همان کوزلک
و بخشیلقدن صاییلور . آدملرکه همقلی بولونی استسهک هر وقت آنلرغه
کوزل معاملده بولورغه اجتهاد قیل ! آنلر سندن آیرلغان وقتلرنده رضا
بولوب آیرلسونلر حتی که سندن آیرلما سدا ی بولوب قالسونلر سنی
باشقه لرغهده آرنگدن ماقتاسونلر . سنک حضور یگه کلوب حالن سویلرکه
قورقسانلرغه سنک تربیهلی و کوزل خلقلی بولووننی سویلب آنلرنک
قورقورلینی بیورسونلر .

کامل آدمچیلک هر کیمنی اوزینه محبت قیلدیرر و هر کیمنی اوزینه
 شفقت و مرحمت ایتدیرر. طاتلی سوز و فائده لی نصیحت و هر کیمکه
 آچیق یوزلی بولمق کامل آدمچیلکن صاییلور. عقللی آدم اوزندن
 یوقاریده بولغانلردن شفقت و مرحمت کورر بولسه اوزیده اوزندن
 توینلرکه شول روشده بولونی لازم کورر.

(یحیی بن اکتّم) آیتهدر: بر کون مأمون خلیفه حضرتلری برله خلیفه نیک
 بغچه سنده یروکان و قتمزده خلیفه کولکده و بن قویاش قاراغان یاقدن
 باردق، خلیفه بارغان یولمزدن کیرو قایتیقنی استدی، بن قویاش قاراغان یاقغه
 چیغا باشلادم، خلیفه بنی قویاش قاراغان یاقغه چیمغمندن، بن سنگ برله
 کولکه لنگان کبی سنده بنم برله کولکه لن دیو طیدی؛ یا امیر المؤمنین:
 بن سزنی صاقلوم ایچون قویاش اسسیلکنه چدارمن دیدم؛ خلیفه
 جوا بنده: کامل آدمچیلک شودرکه اوزینه سوکاننی بشقه لرغه ده سومکلکر
 دیو بارغان یولمزدن خلیفه قویاش قاراغان یاقدن و بن کولکده
 بولوب قایتیق.

کامل آدم بولغانلرنک اوزلردن توینلرکه تواضعلق کورستمکلری
 اولوغلوقلرینه کمچیلک کنور و توکلدر بلکه بیکرک حرمتلو قیلور و اوز
 اوزلرینی بیکرک سودیررکه سبب بولور.

کامل آدمچیلکنک علامتی «مروتلک» و یالان اولوغلنک علامتی
 «غرورلق» دیو بیورلمشدر. بعض بر درجه لی آدملر، تریبه سز ویمان
 خلقلی بولغانلغندن هر کیم برله دشمنلقده بولنور. بونک کبی آدملرنک
 بریسنک بر آدم ایلن حقسن دعواسی بولوب نچیککنه بولسه ده دشمنه

اوسمون قالو فكري ايلن نرييه لي وكوزل طبيعتلي كامل بولغانلرنك
 بريسنه بو خصوصه عقل صورامق نيتي اوزره حضورينه كيروب مذكور
 آدمكه قاراب دعواسن سويلدي ومنم بو ايشمه بربول كورستكز
 و آتالق شفقتن قيلكز ديب رجا قيلدي؛ مذكور كامل آدم آقرين آقرينكه
 سوز باشلاب بو دعواسنده حقسر ايكانني بو كشميكه آكلاتدي و بو
 دعواسندن كيرو قايتمغه تورلي تورلي فائده لي نصيحتلر سويلدي،
 مصاحت صور اوچي بونك نصيحتلرندن شول قدر متأثر بولدي كه حتي
 كوزلرندن ياش آغارغه باشلادي و شولوق ساعت بو كشميكه نصيحتي
 برله اوزينك دشمننه باروب رضالق صوراب آخر عمرلرينه قدر دوستلوق
 بولديلر. بر كون بو كشي او كوت و نصيحت برله حقسر دعواسندن
 قايتوغه ياردم بركان كشميكه وفات بولغانني اشتكاج غايت قايقولنوب
 اوز جماعتني ياننه جييوب: سرلر بنم قايقو و حسرتمه اورتاق بولكز! بن
 سزنگ يانكرده قالوويمه سبب بولغان آدم وفات بولغان ايكان هر
 قايموز بردن بونك ايچون خير دعاده بولايق، الله تعالى بونك منگا
 طوغري يولني كورستكاني ايچون روحنه راحتلك و برسون ديو كوز
 ياشلري برله بردن خير دعا قيلديلر.

شفقتلي و مرحمتلي بولمق و هر كيمكه قدرندن كلكان قدر خيرلي
 مصاحتلر و يرمك بر اولوغ درجه ده بولغانلرغه غنه جوكلنكان توكلدر بلكه
 هر آدم حالته اوزندن يوقاريلرغه و هم اوزندن توبنلر كه شفقت و مرحمتك
 بولوب هر كيمكه خيرلي مصاحتده بولمقغه بورچيلدر.
 انسان ايشنك و سوزنك طوغري بولمق و بشقه لرغه شفقتلي و مرحمتلي

بولووی و هر کیمینی اوزنیدن رضا قیلمغی برله اوستندن بو کیمی
 بورچلرینی توشورمکی بشقه لرینی بورچلی قیلوب قالدیرمغیدر. کشیلرکه
 محبتلی کورنمک ایچون (مراقیلک) و توری توری یالانلر برله آنلرغه
 یارارغه اجتهاد قیلمغی اصلا درست توکلدر. کامل آدم بولغانلر شرعاً
 و همده خلق آره سنده عیب بولغان اشلرنی اصلا قبول قلمزلر. بعض
 و قتلرده یارامغان ایشلرنی ماقتامق لازم کورلسه ده طوغریلق یاغنده
 قالمق میگ مرتبه آرتقدر.

بعض آدملر طبشیلرندن یالتراب اوز اوزلرینی تربیه لی و بیک
 بیلکان کیمی کورستسه لرده آزغنه او یلاو برله یالان یالتراولری کورینور؛
 شولای بولغانده، کامل آدم بولوب یتکانلرکه ایساروب یالاندن
 وریاکارلقدن صاقلانمق و طوغریلق یولند بولمغه اجتهاد قیلمق لازمدر.
 اوشاندق بشقه لرینی راحت قیلمق ایچون توری توری یالانلرغه چوممق
 اوز اوزینی یالانچی و مراقیلکده قالدیرمق بیکرک زور خطاقدیر.

انسان ایچون تربیه سزکنده و ادب سزکنده بولوب حساب سز دوستلر
 طابووندن طوغریلق یولندن آیرلمه یووی میگ مرتبه آرتقدر. ادب
 و تربیه کورمکان آدم هر کیمینی اوزندن قاچیرر و هر کیمینی اوزینه
 دشمن قیلور.

آتا و آناغه اطاعت، طوغری سویلمک، وعدنده طورمق، سوکلی
 بولمق، یخشیلق ایتمک، مراقیلک برله کشیلرکه یارامقدن صاقلانمق،
 حلیم بولمق، حدندن صاقلانمق، علم تحصیل قیلمق، قیمتلی و قتنی وهم
 تیلنی صاقلامق، کامل آدمچیلک، و بو خصوصلرده یالانلر سوزلر ارلرکه کنه

مخصوص توکلدر؛ رسول اکرم افندمز: « طلب العلم فریضة علی کل مسلم و مسالمة » دیو بیورمشدر. علم استمک هر بر مسلمان ارکه و هر مسلمان خاتونغه فرضدر؛ دیمکدر. دین اسلام برله مشرف بولغان ارلر هم خاتونلر شریعتک ماقتاولی روشک تربیه لنمککه بورچلیلردر؛ شریعتک ماقتاولی روشک تربیه لنمکک یا شلقه بیکرک آسان بولغانی ایچون هرمتلو آنا و آنا ار وقیز بالالرین کوزل تربیه قیلماقغه ده بورچلیلردر؛ پیغمبرمز صلی الله علیه و سلمک حدیثنه قاراغانده قیزلرغه دین علمن اوکرنمیو بیک اولوغ کناهدر. باخصوص قیزلر اوسوب یتکاج ارکه بارولرندن صوگ اولرندن طوغان بالالرینی کوزل تربیه اید یچیلر شبهه سز آنلردر چونکه ارلر کوبرک وقتده دنیا مشقتی برله وقتلرینک بیک کوبسنی طیشلرده اوزدمقه لردر؛ ایندی قاریق، علم اوکرنمکان و شریعت بیورغانجه تربیه لنمکان آنا، جانندن قیمتلی بولغان بالاسنه نه بیلدیرسون و نیندای تربیه برسون، بو ایسه هر قایومزغه معلوم بولغانی کبی، اوقوغان و تربیه کورکان آنا، بالاسنی اوقورغه و کوزل تربیه قیلوب اوسدیررکه اجتهاد قیلغی و سبجی بولغی هم معلومدر. بولای بولغانده قیز بالانی توکل ار بالاغه قاراغانده کم تربیه قیلماق، بلکه آرتق قیلو دردنده بولماقغه هر آنا و آنا بورچلیلردر. کوزل تربیه کورکان قیزلر، علم شرافتنده یخششی و یمانلرنی آیردقلرندن بوندای بالالارغه کوزل تربیه قیلوجی آنا آنالرینه ایشنگان و بیلکانلر خیر دعاده بوله جقلری شبهه سزدر.

هر بر آنا و آنا قیز بالالرینی بارغان یرنده طنچلی بولولرینی خدا دن صورامقه درلر آنلرنک طنچلی و بختلی بولولرینی و خورلقده

قالمیولرینی استکانلر، آنلرغه علم اوکرتمک و تیموشنجه هر ایشنی کورستمک و بیلدرمککه بورچلیدلر و هر آنا بولغان کشی قیزلرینه خاتونلرغه لازم بولغان خدمتلرنی بیلدرمککه و اوکرتمککه عقلاً و شرعاً بورچلیدلر. قیزلرنک قیز و قتلرنک اوکرنکن ایشلرینی خاتون بولغاندن سوگ بیلوب قیلمقلری آنلرغه کمالاتدر.

الله تعالی حضرتلری اولوغلغنی و قدرتنی بنه لرینه بیلدرمک ایچون آتامز حضرت آدمنی و آتامز حوایی آنک صول قابورغه سندن یاراتمشدر و بونلرنک آرتمقلرین ار ایله خاتون بربرلرینه قوشلمقلرینه باغلامشدر بونک ایچون ارلرنی خاتونلرغه و خاتونلرنی ارلرکه محتاج قیلمشدر الله تعالی حضرت آدمنی و آنک بالالرین حیوانلردن عقل برله آیردیغی کبی ار و خاتون بربرلرینه قوشلمقلرنده عقد و نکاحنی شرط قیلمشدر و بونکاهنگ ار ایله خاتون آره سنده بولمغنگ غایت کوب خاصیتلر باردر مثلاً انسانلرنک کورکم خلقلی و انصافلی و هر یارامغان ایشلردن صاقلانوغه و قباحت ایشلردن چیرکنوکه و ایکی اراده خیانت بولمویونه و ایکی آره ده محبتک بولوب طور یونه ظاهری سبب دیمشدر و بونلرنی (تفسیر کبیر) مؤلفی جناب (فخر الرازی) حضرتلری « وجعلنا بینکم مودة و رحمة » آیت کریمه سندن استدلال قیلمشدر. بوگا بناء حرمتلو آنا و آنا جانلردن قیمتی قیز بالالرین یاشلقه کوزل تربیه قیلوب اوسدرکاندین سوگنگ عقد و نکاح و قتلرنده آنالر بالالرینه بوکلنه چک خدمتلرنی آیره آیره بیان قیلوب وصیت قیلمقلری لازمدر.

بونلرغه موافق حکایه لردندر: (عرب لرنک اولوغ نسلملی و مشهورلردن

عوف اوغلی؛ قزی (ام اناس) نی عربلرنک اولوغ مرتبه ده بولغان
 (حارث عمر) اوغلنه عقد و نکاح قیلغاچ، عربلرنک عادتجه قیزی ارنک
 یورتنه اوزاته چقده قیزنک آناسی (امامه) قیزی نی یاننه اوطورتوب باقی!
 جانمسن عزیز بالام! بر آدمکه وصیت قیلمف اول آدمنی ایزکولککه
 کوندرمکدر سگا وصیت قیلمعمده شونک ایچوندر؛ سن هر ایشکده
 یعنی یوریشکده و اوطورسنگ و سوز سویلوکک و کشیلرکه جواب برووکک
 سنی کوروب یاکه ایشیدوب بیلکانلر سندن و سنگ سوزکن و ایشکن
 عبرت آلوب سگا و سنی طودرغیچیلرغه

سن اویلامه! هر بر اولوغ نسلی، و اولوغ مرتبه لی و بای بولغانلرندن
 آنلرنک بالالریده هر کیم فاشنده مقبول و معتبردر دیب؛ شولای
 بولسه ایدی سگا علم و هنر اوکرتورکه حاجت کورمز ایدک لکن هر
 آدمنگ خلق قارشوسنده مقبول و معتبر بولمغه علم و هنر سبب بولغانندن
 سگا هم علم و هنر و کوزل خلقلی بولمقنی اوکرتوب بیلدرک؛ اولدن
 اوکرتلکاننه قناعتلنمینجه تکرار وصیت قیلمغم اونوتلغان بولسه خاطرکه
 توشرمک ایچوندر. قیزم! بر قیز آنا و آناسنگ مرتبه لی و بیک بای
 بولغانلرندن ارکه بارمغه محتاج بولمسه ایدی سن هر بر قیزدن اول
 محتاج بولمز ایدک لکن تقدیر الهی آلائی بولمغان ارلر بزلر ایچون
 یارادلغانی کبی بزلرده ارلر ایچون یارادلغانمزدر. و بوکوندن طوغان
 و اوسکن و تریبه لکان یورتکن جیقوب بیلماکان و کورماکان یورته، و بو
 کونکه قدر کورشماکان و طانشمغان بر یولد اشغه کیمته چکسک و بو کون
 کوره چک یولد اشک الله تعالانک امری و پیغمبریمزنگ سنتی اوزره اول

سگا زوج و سنده آگا زوجہ اولہ جقسک، زوجگنی اوزگدن رضا قیلیمقدہ
 و زوجگنگ رضالغنی آلمقدہ صاقلان کمچیلک قیلیمہ! و بوندن سوگ سگا
 اون توری ایشدن خبر برہیم تیوشنجه عمل قیل! دنیادہ راحتلق
 و طاقلمقدہ بولورسک و آخرتدہ اللہ تعالیٰ حضرتلری سندن راضی بولور
 و اورنگ جنت اعلیٰ بولور.

۱ نجی - قناعت قیلیمغک و آچ کوز بولمزسزلفگدر، یعنی
 زوجک آشالہجق، و یا کہ کییولہجک، و یا کہ یورتغہ ضرور بولغان
 شیلرنی کتورر بولسہ کرچہ سگا اوخشامہ سده قناعت قیلوب راضی
 بولوب آلمغکدر. اگرده آز آغانسز، یا کہ آلہ بیلمکانسز، شوند اینی
 و بوند اینی آلو کرک ایدی دیب آیتہچق بولسہگ زوجگنگ کوگلی
 بوزیلورنغہ شبہہ یوقدر. شوگا کورہ زوجدن هر نرسہنی شاد بولوب
 قبول قیلیمقدہ کورکملک و حسابسز فائدہ لر باردر.

۲ نجی - زوجک بیورغان خدمتقدہ صاقلان آورسنمہ! و بیوروینہ
 قارشولق فکرنده بولوب سوز قایتارمہ! چونکہ ارلرکہ طیشده بولغان
 خدمتار یوکلنکان کبی خاتونلرغہ ہم یورت ایچنک کی خدمتار یوکلنہ مشدر.
 و سنگ زوجگہ اطاعت قیلیمغک تربیہ لی بولووگدر و خدا قارشوسندہ
 اجرلی بولمغکہ سببدر.

۳ نجی - اوزگ، و کییمگ، و اورون یرگ و الحاصل ہرنہ خاتونلر
 قولندن اوتہجک نرسہلر بولسہ غایت آرو و پاک بولسون! چونکہ
 آرولقدہ کوگل راحت تابقانی کبی آروسزلقدہ و باچراقلمقدہ کوگل
 نفرتلنور. اگر شول آرو بولہچق نرسہلر خدمتچیلر قولندن اوتہچک

بولسه صاقلان خد متچیلرکه اشانوب قاله کورمه ! هر شینی اوز کوزکدن اوتکار ! قباحت ایسنک بولمغی باچراقلقده و آروسزلقده بولغانی کبی آروسزلقنی و قباحت ایسلرنی کیمتر کوچی صو اولدیغی معلومگدر ؛ شول روشده پاک طور مقغه عادت قیلسهگ سلامت بولورسگ چونکه آرولق سلامتکسکه سبب اولور . الله تعالی حضرتلری آرولق برله بیوردیغی کبی پیغمبرمزدنده آرولق حقنده نیچه و نیچه حدیثلر باردر .

عجیکه قاله من ! بعض خانولر بار بر ایکی بالالاری بولدیغندن اولرینه چوب چارو باچراقدن و قباحت ایسدن کیرر حال بولمایدر بونلرنک ارلری نیچیک صبر و تحمل قیله لر ؟ اوزلرینگ آروسزلقلرینه بیچاره بالالرین سبب کورستوب ، اوستم آروسز دیب حتی نمازده او قومایلر . ارلری کامل ار بولمغانلرندن شونلرنی کوره طوروب التفات سزلق قیله لر . امان یارب شوندای ارلرکه خانون بولمقدن سگا صغنه من .

۴ نجی - آشامق و ایچمک و قتلرینی وقتندن اوتکارمه ! آشامق ایچمکنی وقتلی قیلیمق خانولر قولنده در . آشنی وقتنده اشتها برله آشامق سلامتکسکه سبب بولغانی کبی آچلق کشینک آچووین قبارتاندنن آچوغه پول برمی وقتنده حاضرله ! چونکه آچونگ قبارمغی سلامتکسکه غایت ضرلیدر وهمه ارکنی آچولاندروگ برله محبتکنی آزا یترشگ ! وآشاله جق آشلرنی هر وقت بر تورلینی حاضر قیله کورمه ! وآرتق ، اسراف مرتبه سنده اولچوسز قیلمه ! آش اولچوسز بولسه نه قدر لذتلی حاضرلانغان بولسه ده کوبلکندن لذتی بولمز وهم اسراف حرام بولمغی هر کیمکه ده معلومدر . آشاله جق آشنک یالقلمرمغی ولذتسز بولمغی

الله تعالی حضرتلرینه شکر قیلمیوغه سبب بولغان شیردندر .

۵ نجی - آش آشاو ایچون بیلگولنگان بولمهده طوزان، وطوزاننی اوزینه جیماطورغان اوطور یله جق ویتاجق ایچون قویلغان شیر بولسون! اول بولمهده اورمه کچ اویالری بولوندن بیکرک صاقلان! چونکه اورمه کچ بولووی غایت ضررلیدر. حتی طیبیلر، اورمه کوچک آغو بارلغنه اتفاقدرار خدا صاقلسون آشاله جق آشفه توشوی ویاکه زهرین صالووی احتمالدر. ۶ نجی - یوقلامقنی وقتندن اوتکارمه! چونکه وقتلی و قمتسز یا که بیک آریا که آرتق کوب یوقلامق سلامتک ایچون بیک ضررلیدر. و اویقو ایچون بیلگولنگان بولمه غایت آرو بولغی لازمدر طوزاندن واورمه کچدن وقاندالای کبی جانواردن ویمان ایسلردن وهواسی صالقین یا که بیک اسسی طومتدن کرچه قیش کونی بولغاندهده هواسنی آلتدیره طورمق سلامتکنی صاقلامقشک برنجی شرطلرندندر چونکه آدمکه تنفس ایچون هوانگ صاف بولغی لازمدر. ناچار وبوزوق هوانگ ایچکه کیروب چیمهغی غایت ضررلیدر.

۷ نجی - زوجکنگ اسباب و جهازین صاقلانده قصورلق قیلمه! زوجکنگ نرسه لرین صاقلامقک اوزین صاقلامقکدر و اوز اوزکنی قدرلی قیلمقکدر. آنک نرسه سنی صاقلامیوگ سببلی ضرر کتورمکک اوزا وزکنی زوجکه دشمن قیلمقک و خدای تعالی قارشوسننده کناهاکار بولمقکه سببدر. کرک قیمتلی و کرک قیمتسز نرسه بولسون بردای صاقلان لازمدر چونکه هر نرسه اوز اورنده قیمتلیدر. و بر نرسه یوغالسه ویا که صنسه وانلیسه صاقلان زوجکنن یاشرمه! فلان نرسه یوغالدی ویا که واتلیدی دیب

زوجگه آیتمگ سنگ طوغریلمگدر؛ بوندای وقتلرده قورقوب یاکه
التفانسز بولوب آیتمهسگ زوجگه خیانت قیلغوچی بولورسگ.

۸ نجی - زوجگنگ قرنک اشلرینه و یقینلرینه ممکن قدر حرمت
و خدمت قیلمقغه بورچلیسگ چونکه آنلرنی قدر و حرمت قیلمگک زوجگنی
تعظیم قیلمگکدر. آیتدرمیجه آنلرغه قدر و حرمت قیلسهگ زوجگنگ
سگا محبتی آرتق بوله چغنده شک و شبهه یوقدر. بعض خاتونلر، توکل
ارلرینک قارداشلرینه قدر و حرمت قیلمق، بلکه ارلرینک اولکی
خاتونلردن قالغان بالالرینه عمرلری بویجه اذا و جفا قیلدقلردن
اوزلردن طوغان بالالریده شول کونکه توشوب عمرلرین ازا و جفاده
اونکارکانلری آز توکلدر.

۹ نجی - زوجگنگ سرین صاقلان کشیلرکه فاش ایتمه! چونکه آنک
سرین غیریلرغه فاش قیلسهگ زوجگه و فاسزلق و هم خیانتلک قیلغان
بولورسگ، بو ایسه سنگ طرفگدن غایت اولوغ قباحتلکدر. بعض خاتونلر
باردرکه کورکان بر خاتونغه ارینک سرین فاش قیلوب بتورکاندن سوگ،
سر بولسون بشقه لرغه سویلمگزدیب آیتقان بوله لر؛ اوزلری آندی
سرلرنی صاقلای آلمغانلرند غیریلر نچیک صاقلای بیلسونلر بو ایسه
بیکرک عجبدر هم غایت احمققدر؛ بوندای عادتلردن صاقلان قصورلق
قیلمه! زوجگنگ آبروین صاقلو ایچون آنک سرین صاقلامگک آنک
سگا هر وقت اشانمغه سبب بولغانی کبی آنک سرینی فاش قیلمگکده
هیچ بر وقتنده سگا اشانمازسلغنه سبب بولور.

۱۰ نجی - زوجک بیورغانجه هر ایشنی قیلمقغه طورش! صاقلان

فارشلیق قیلمه! ایشکده وسوزگده آکا فارشلیق قیلسهگ آنی اوزیگه دشمن قیلورسک اوشاندای زوجک قایغولی ویاکه آورو وقتلرنک صاقلان اوزگنی شادلقده کورستمه! چونکه زوجکنگ آندای وقتنده شاد بولمگک و شاد وقتنک قایغولی بولمگک غایت زور آدبسرلک واحمقلقدر. زوجکنگ بر آزغنه قایغولی کورر بولسهگ اول قایغونگ نه دن بولووین بیلودن سوگ، یخشی سوزلر ونصیقلر برله اول قایغوسنی بیرمه که طورش! اگر منم بونصیقلرم ایلن ایش قیلسهگ هر وقت و هر اورنک ارکنگ محبتنی ومرحمتی طابوب دنیاچه راحت و بختلی بولورسن. و خدا فارشوسنده ده بیگ کوب اجر و ثواب طابوب آخرتاده راحتلک بولورسک؛ دیوب (امامه) قزی ام اناسغه وصیقلرین تمام قیلدی.

زوج وزوجه دن بعض وقتلرده بیلمسزلکنن کهچیلکر بوله قالغانده عفو قیلشملری برله کوزدن کچورمک لازمدر. خاتونلر اوزلرینه تیموشلی خدمتلری بیلوب، آیتودن و بیورودن اول قیلوب طورسه لر و بعض بر شلته لرینده صبر قیلشملری برله جوابسز یوکلب قالسه لر عملری بارنده راحت و طایح و محبتده کون کچوروب تقدیر الهی اوزره ارلرندن اول دار بقایه رحمت قیلقلرنده ارلرینگ کوزلرندن یاش اوزنه قان آغزوب قایدکنه بولسه لرده یخشیلقلری برله صاغنوب آرتلرندن خیر دعا برله یاد قلنورلر؛ و آنالرندن آیریلوب یتیم قالغان بالالریغه ده هر وقت شفقت و مرحمت برله قاراب کوزل تریمه قیلنورلر و بلکه کوزل خلقلی و اطاعتلی خاتونلرنک اسملری کتابلرغه یازیلوب اوقوغانلر و ایشکنانلر اوشاندای عبرت آلوب حققلرنده خیر دعاده بولولری شهه سزدر و بو

یازدیغمنی اثبات ایچون غایت اثرلی بر حکایه یازمقلغم ضرور کورلدی .
 تابعین کرام حضرتلرنن (شعبی) آیته در : بر کون قاضی (شریح)
 برله اوطوروب ایتم ، قاضی شریح بگا ای شعبی ! اکر او یلنه چک
 بولسه گ بنی تمیم نسلندن بر قیز آل ! چونکه آنلر غایت تریبه لی
 و اطاعتلی لردر دیدی . من قایدن بیله سز دیدم ، قاضی شریح بگا حکایه
 قیلوب یاشلغمک بر کون بر جنازه برله تمیم نسلنک محله سنه بارغان ایتم
 قایتقان و قتمک بر یورتنک قابقاسی توبنک اوطورغان بر قارتچق ایلن غایت کوزل
 بر قیزغه کوزم توشدی ؛ یقیمراق باروب قارتچقندن ایچمک ایچون صو
 صورادم ، قارتچق قیزغه قاراب بو آدمکه صو کتسور دیب بیورغاچ قیز
 بالعین و الرأس دیب تیزلک ایلن صو کتسوردی ده ایشکدن کیروب
 کیمدی بن قارتچقندن کیمنک قیزی ایدوکن و علمی و تریبه سی و هنری
 وارلغن صورادیغمده قارتچق تمان سویلدی و قارتچقنک سوزلرینه بناغ
 قیزنک کوزللمکی میگ مرتبه آرتق کورندی اسمی نیچیک دیدیکمه اسمی
 زینب حدیر قیزی دیدی اری بارمی ؟ دیدم ارکه بارغانی یوق دیدی
 خدانگ امری و پیغمبرمنگ سنتی برله بگا برسرزمی ؟ دیدم کفو بولسه کز
 و مقدر بولغان بولسه بررمز دیدی ؛ اویمه قایتدیغمده شولوق ساعت
 مذکور قیزنی اوزیمه نکاحلنمق نیتی ایلن قارداشلرمه مصالحت قیلشوب
 و قارداشلرمده بیگ یخشوی بولور خدای تعالی موفق بالخیر قیلسون
 و مرادگه ایریش دیب فاتحه قیلدقارنده وقتی اونکارمی قیز آتاسی
 حدیر یورتنه یاوچی بیاروب قیزنی حلال جفنلکسکه استه دم ، حدیر

اوزینک قارداش و قبیله لری برله مشاوره قیلشوب هر قایوسی قاضی
 شریح بیگ کوزل آدمدر خدا مبارک قیلسون دید کلرنده قزنگ آتاسی
 راضی بولوب یاوچیم قایتوب ایشکدن کیردکده سلام و دعا قیلقدن
 صوگ ایش تمام بولدی خدا مبارک قیلسون دیدکده، بنده « الحمد لله
 رب العالمین » دیو شکر قیلدم. و صوگ قاین آتام حدیرنگ شرط قیلمش
 مهرنی و عادتده ضرور قدر کیمیم و سائر لوازماتنی قیزغه کوندردم
 و نکاحنکده تیز بولوین سویلدم و الحاصل ایشیمز تمام مقصودجه اولدی
 بو ایشیمز خلق آره سنده معلوم و شایع بولدی بیلکان و کورکان آدملر
 کلوب بعض براری مبارک بولسون! و بعضیلریده خطا قیلغانسگ
 و آشتغانسگ یخشیفنه اویلاب بیلکانلر ایله مصاحت و مشاوره قیلو کرک
 ایسی چونکه بنی تمیم نسلندن اولغان خاتونلر غایت یمان اخلاقلی
 بوله لر دیکان آدملرنگ سوزلرندن قیلغان ایشیمه اوکونسه مده (المقدر
 لا یغیر) مضموننی اوزره نکاح قیلوب قیزنی کوره یم دیو نکاح قیلدم.
 نکاحدن صوگ بنی قاین آتام حدیر یورتنه آلوب باردیلر و قیزنگ
 بوله سنه کیرکز دیلر بنم برله بارعانلر و آنده بولغانلر مذکور بوله دن
 چیتوب کتکاندن صوگ، قیز (زینب) پرده سن بتندن کوتروب بنم برله
 کوریشوب بن آنک حالندن و اول بنم حالندن برر سوز برله صوراشوب
 بتوردکده (زینب) بئگا: افندم! بوندای وقتده خدا رضاسی ایچون
 ایسکی رکعت نماز قیلماق و هر ایسکیمزنگ بر بریمز ایچون خیرلی
 بولمغیزنی خدا دن صوراه قلمغیز سنتمدر؛ دیدی. من هم البته شولای

دیدم و نمازغه کرشدم سلام ویردیگمه کوردم اول هم نمازده ایدی؛
 زوجهم زینب نمازین بتوردکده ینه بگا: افندم! سزنگ آخلاقکزه ونه
 روده سزله خدمت قیلغم اوحشای بگا معلوم توکلدر بگا هر قایوسنی
 میان قیلسه کز ایکان؛ بن شول روده سزله خدمت قیلوب سزلرنی
 راضی قیلسم ایدی؛ و طبیعتکزه موافق بولمغانلر ینیده بیلکوره کز بن
 آنلردن صاقلانور ایدم ایکی آره مرغه بیلکوسرلک برله بر فتنه توشمکای
 ایدی؛ دیدکده بن زینبک بو سؤلرینه حیران بولدم وزینبک
 صورغان سؤلرینه قیصقهجه: شولای قیلسهگ بن سندن راضی بولورمن
 وبونلرنگ خلافن قیلسهگ راضی بولمام دیدم ینه زوجهم زینب بگا:
 افندم! سزله اوز قومکزدن زوجهم و بگا دخی اوز قومزدن زوج طاییلور
 ایدی لکن تقدیر الهی اوزره بن سزکه جاریه و سز بگا سید اولدیکن،
 بنم خدمتم و خلغم سزله موافق بولسه عقد و نکاحمز دائم اولغای ایدی،
 اما خلغم و خدمتم چنابکزه اوحشامسه اول وقت بنی طلاق قیلوب خدانگ
 تقدیرینی یرینه کتورکز اما هر جهندن بنی اوزکزکه موافق کورسه کز
 اول وقت بر بریمز ایچون هر وقت خیر دعاده اوله لم. خدای تعالی
 حضرتلری سزنی و بنی مغفرت قیلغای ایدی دیدیکنده عقلم باشمدن
 کیتدی، و زوجهم زینبک بو سوزلرنی ایشتمدیگمه خدای تعالاغه حمد
 و شکر قیلدم و بن زوجهمه جواباً خیر بوسوزلرگ غایت عقللی و نسل و نسب
 ایبالرینک سوزلریدر؛ بو سوزلرکده طورور بولسهگ بن سگا هر وقت
 شفقت مرحمت قیلهچقمن لکن طوره آلمه سهگ بو آیتقان سوزلرگ هر
 قایوسی اوزیگه ضرر بولور دیدم. زوجهم زینب ینه بگا: افندم! بنم

قارداشلار منك گلوب كيمتولرينى استرسزىمى؟ ديدى، بىك بيش هم بىك سىركە
 گلمسونلار دىم، و كورشيلر يىكزدن كىملىر كلسونلار، و كىملىر كلمسونلار و كىملىر كه
 حرمت قىلايم، و كىملىر كه قىلمىم؟ ديدى. كورشيلردن فلان و فلان كشيلىر
 بىخشيلىردر آنلرغه اعتبار قىل! فلان و فلان كشيلىر اهمقلردر آنلر
 كلمسونلار! دىم. زوجه م زىنب شول وقتده بركان سوزنده طوروب هر
 كون و هر ساعت بنى اوزندن راضى قىلمى؛ نكاحدن بر پىل اوزغاچ بركون
 او كه گلوب كورسه م اوده بر قارتچق، زوجه م زىنبكه، شولاي قىل! و بولاي
 قىلمه! ديونصاحت ايقه در ايدى؛ زوجه م زىنبدن: بو كىم! ديو صور اديغمه!
 قاين آناكز؛ ديدى. بن هم قاين آنام ايلان كوريشوب و تعظيم قىلوب
 اورون كورستىم، قاين آنام غايت ايزكو دعا قىلميده بگا اوغلم!
 زوجه كزدن راضيسزىمى؟ ديدى: غايت كوزل تربيه قىلغانسىز خدای
 تعالى سز لرني دنيا ده هم آخرتده شاد قىلمسون بن زىنبدن راضى من
 دىم. بو سوزلر مدن صوگ قاين آنام بگا: اوغلم! خاتونلرنگ خلقسز لقلرى
 ايكي وقتده معلوملته در بريسى، آنلر ار بالا طوغدرسه لر و برىسيده
 ارلر طرفندن آنلرغه اورونسز يوشاقلق، و عيبلرى بيلنگان وقتده
 ارلر طرفندن التفاتسزاق كورنسه؛ صاقلانكز بوندای وقتلرده زوجه كزنك
 بر قباحتى بيانسه التفاتسز بولمكز! خدانگ اسمى برله يمين ايقه من
 كوب ارلرنگ اورنسز يوشاقلق قىلولرندن خاتونلرندن خلاف شرع
 بولغان ايشلر همان كورلمكده در. آنلر طرفندن عيملر كورلكان وقتده
 اول عيملرنگ خدای تعالى و بندلر قارشوسنك يارامغانلقلرينى كوركاملك
 برله آگلالتوب بولديره آلمغانده آخر الامر تيموشچه جزا قىلمق برله

اول عیلمرنی قالدیرتمق لازمدر دیدی و بوندن سوگ قاین آنام بگا:
 اوغلم! خاتونگ طرفندن بولغان قارداشلرگ سز لرنی کورمک ایچون نه
 وقت کلورینی استرسز دیدی؛ اسنکان وقتارنده رحیم ایتسونلر دیدم.
 قاین آنام هر ییل باشنده بر مرتبه قیزی نی کورر ایچون کلور ایدی
 وهر کلونده قیزی نه شولای قیل! و بولای قیلمه! دیو تعلیم قیلوب کیتر
 ایدی و بگا هم اوغلم! زوجه گنی شول طریقده طوت بر عیبی ظاهر بولورلق
 بولسه تربیه سنه آشیق دیو تعلیم برر ایدی.

ای شعبی! زوجهم زینب ایله تمام یکره ییل عمر کچوردم شول
 قدر عمر ایچنده بر عیبی بیلمدم. وغایت بختسز بر کورشم بار ایدی
 خاتونی غایت خلقسز و تربیه سز بولغانلغندن اولرنده هر کون طاوش
 وحتی صوغش اوزولمد یکندن و زوجهم زینبک ده غایت خلقلی بولغانندن
 اوزینی توبنده مذکور بیتلر ایلمن ماقئانمغه سبب بولدی؛

بیت

رأیت رجالاً یضر یون نسا اقم * فشلت یمنی یوم تضرب زینب
 ا اضر بها من غیر زینب انت به * فما العدل منی ضرب من لیس یدنب
 فزینب شمس والنساء کواکب * اذا طلعت لم یبدو منهن کواکب
 معناسی: بعض ارلرنی کوردم خاتونلرینی صوغارلر اکر بنم زوجهم زینب
 صوغیله چق بولسه صوغاچق قولم قوریسون؛ بر قباحت ایش قیلماغانده
 زوجهم زینبنی صوغارمنی؛ عیبسزنی صوقهق عدللك توکلدر زینب
 بشقه خاتونلرغه قاراغانده قویاش و بشقه خاتونلر یلدزلر کبدر قویاش
 طوغانده یلدزلر کورنمیلر دیمکدر. یعنی زینب بشقه خاتونلرغه قاراغانده

هر جهت من آرتق ديمكدر . قاضى شريح سوزيني تمام قيلد قده عجبكه
 قالوب بو كى ايزكو خاتونلرغه خداى تعالى دنيموى واخروى مقصودلرين
 ورسون ديو دعاده بولدم ديو امام شهبى حضرتلرى سوزيني تمام قيلمشدر .
 بونك كى كوزل خلقلى و كوزل تربيهلى خاتونلر سلامتلكرنده اوز
 اوزلرين وهم ارلرين راحت قيلوب وفاتلرندن صوك اسملرى كتابلرغه
 يازيلوب قالولرينه سبب بولوب اسملرين ايشتكالردن رحمت آلغانلر
 وآلمقده دلرلر . تربيه سز وخلقسز ويمان طبيعتلى خاتونلر سلامتلكرنده
 اوزلرى راحت كورمدكلرى كى ارلرينده راحت كورستمكانلكرندن
 وفاتلرندن صوگ آرتلرندن توبندن يازلغان ييتلرنى آيتدرغانلردر ؛

بیت

نه ايتدى كندوسى راحت نه ويردى خلقه حضور :

ييقلى كيتدى جهاننن طيانسون اهل قبور .

بونن بشقه يمان خاتونلردن اذا وجفا كوركن ارلر وعظ ونصيحت وعبرت
 ايچون : يمان خاتونلردن خداى تعالى غه صغنگز شيطاننن صغنگان كى ؛
 ديمشدر . جناب حق ارلرى خاتونلرغه قاراغانده عقلمه كامل وفهمه
 اونكون قيلوب وخاتونلرينده عاجزه لكده وكچيكلده خلق قيلد يغمندن
 ارلر وخاتونلر اوزلرينه لازم اولان وظيفه لرنى بيلمكلرى وقيلمكلرى
 امور واجبه دندر .

ارلره لازم اولان وظيفه لر : خاتونلرينه دينك فرض بولغان امرلرنى
 بيلد بيلمك، وقيلورغه بيورمق وهم قيلدرمق، وشريعتك طبيولش ايشلردن
 طبيق، وقدرتلرندن كلكلن قدر كوزل تربيه قيلمق، وهر وقت آنلره

مرحمتلی و شفقتلی بولمقی، و بعض وقت آنلردن بر کچکنه کنه عیب ظاهر بوله قالغانلر حبه نی قبه قیلمز سزلقدر. و خاتونلر هم ارلرینی هر ایشلرنلر اوزلرینه حاکم بیلوب ارلرینه اطاعت و صداقت کورکوزمک آنلره لازم و فرضدر.

پیغمبریهز افندمز: مؤمنلرنک ایمانده کامللری اخلاقده کورکم و اهل اولادلرینه یومشاقی و صاحب مرحمت اولغانلر بدر دیو بیورمشلردر. اوشاندای (ان الله یبغض الجعظری الجواظ) حدیثنه بعض علما: اهل اولادینه تکبرلک و قتیلیق کورستکان ارلرکه جناب حق آچو ایدر دیو معنی بیرمشلردر. حتی اولنمکان ارلر اولنکانلرندن سوگ خاتونلرینه اذا و جفا قیلو احتمالی بولسه آندای کشیلرنک اولنمکلری شرعاً مکروهدر. خلقده طار بولغانلرندن اذا و جفا قیلولری یقینی بولسه اولنمک حرامدر دیمشلر. خاتونلر برله کورکم کچنمک، آنلرنی اذا و جفا و حقارت قیلمیوکنه توکلدر بلکه آنلردن بعض وقتده کچیلکلر و خطالقلر کورلسه ده عفو قیلوب کوزدن کچورمک ارلرک کامللکلرنلندر.

رسول اکرم صلی الله علیه و سلم افندمز بیورغاننجه ارلر خاتونلرینه شفقت و مرحمتده بولنسه لر و خاتونلر هم قناعتمده کون کچورسه لر بتون عمرلرینی راحت اونکارمکلرنده شبهه یوقدر. آه بو قناعت نه بیوک شیدر. بو خصوصده شهرادن (ابو العنابهیه) «ان کان یقینک ما یکفیک: فکل ما فی الارض لایقینک» دیو بیورمشدر. یعنی یتر قدری سکا بایلیق برمسه بیر یوزنده بولغان نرسلرنک همه سی سنی بای قیله آلمز دیمکلر. آج کوزنی طوپراق طویدیرر دیکان سوز مشهوردر.

﴿ بر آنانك قزینه یبرلمش مکتوبی ﴾

سوکیلی قیزم! بو کون بندن آیریلووکه تمام اوج آیدر سنی کوررکه
امید و آرزو قیلیمنی اوزنگ اویلاب بیلورسگ سگا بولغان محبت و سنی
غایت صاغیم بر آنا بولومدنکنه توکلدر؛ بلکه سنگ تیموشسز ایشلردن
صاقلانمگ و اوتکون فکری بولمگ و علمک ایچونده سنی بشقه جه
سورم؛ سنی زوجک یورتنه اوزاتقان وقتیمده زوجگه نه روشده اطاعت
قیلمگ و آنی نه درجه قدر و حرمت قیلیمگ و زوجکنگ اقربا و قرند ایشلرینه
نه قدر رعایه قیلیمگ تیموشلی ایدوکنی و یورت ایچنک بولغان خدمتلرنی
بیلیمک و هر قایوسنی اوز وقتنک و تیموشلی روشک قیلیمق حقنک ایتکان
نصیحتلرم شاید خاطرگده در؛ شولای بولسه ده اولکی نصیحتلرنی تکرار
یازمغمنک سببی، سن هر ایشکنی اوزک بلب قیله آلمایده یاش بالا
حکمنده سگ شونگ ایچونده کوزل ایشلرنی بیلکالنردن کوروب و اوکرتوب
قیلمقدن عارنمه! و کوندردیکم مکتوبلرده بولغان نصیحتلرنی ده عبرت
کوزی برله کورر بولسه گ فایده لی بولمگنک شبهه یوقدر. سنگ زوجکنگ
عقللی و کامل آدمدر، آنک عقلی و کمالاتی برله سنگ زوجگه حرمت،
ورعایت، و اطاعت، و صداقت فاتیشر بولسه دنیا راحتی سزنگ بولورنک
شک یوقدر. دنیا ده اگ بختسزلق شولدرکه بر یورتنده بولغان خلق
آره سنده صالقوللق بولور و اکرده بر جماعت آره سنک بر برلرینه محبت
و صادق بولسه اول یورت خلقی اگ بختلی صانالورلر. سز بر بیریکزکه
محبت و صداقت بولسه کز سزنگ بالالریکزده سزکه قاراب سزنگ کبی
بولورنده هیچ شبهه یوقدر. تربیه عادتده بولمغان ایشلرنی کورستر،

صافلان بعض نادان خانونلر؛ آدمنگ اوز عقلی بولمغانده اوکرتوب
 عقلی قیلیم اصلا ممکن توکل؛ دیکان سوزلرینه اینانمه! آنلر اوزلری
 تریبه سز اوسکانلرندن یا که کوزل تریبه قیلنوب اوسدیرلکان بالالرنی
 کورمکانلکلرندن یا که بالالرنی ادبلی و تریبه لی قیلوب اوسدیرمکه رغبتلری
 یوقلغندن بوندای سوزلرنی سویلرلر. *بیر طریقه نیتونه اوسدیرمکه*
 تریبه کورکان حرمتلی آنالرنک غایت کوزل روشده اوسدیرلش
 بالالرنی، اوراملرده شار صوغوب یمان وقباحت سوزلر ایلمن سوکوشوب
 وضوغیشوب یوریکان بالالر برله تیگلشدیروب قاراسلر ایلی بوندای
 سوزلرنی آیتمقدن چیرکنورلری بیگ بیلکولی در. *بیر طریقه نیتونه*
 سن تیوشسن ایش قیلسهگ اول قرهلق بزکه و بزیم نسل ونسبه بزکه
 قایتجقدر و آندای ایشلرنک سندن بولووینه اگ اول بز قایغو وحسرتک
 بولمقلغمز معلومگدر. قیزم! بنم آنام بیگ واق سوزلی دیب آیتمه! بنم
 سگا اینکان نصیحتلریمه و قیلغان و صیتلریمه قارشیلق روشده بر سوز
 آیته جق بولسهگ تریبه سز آدملرکه ایپاروب آیتکان بولورسگ؛ سن
 خلق آره سنده بو ایتدیکم نصیحتلرغه و قیلنغان و صیتلرکه مخالف
 ایشلرنی کورر بولسه کده آنلرغه ایپاروب تیوشسن ایشلرنی
 قیلمه! بوزوق همان بوزق بولوب قالور؛ بوزوق ایشلرنک درستلکنه اصلا
 دلیل بولمز. سزکه اینکان نصیحتلریمه دلیللر بیگ کوبدر سگا عبرت
 ایچون خاتونلر زوجلرینه نه قدر اطاعتده کوزل معامله ده بولنمق لازم
 اولدیغی خصوصده اولوغ تریبه لی بر خاتونک اقر بالرندن بولغان ایکنجی
 بر خاتونغه یازغان مکتوبینی ذکر ایده ییم: مکتوبی بودر:

نچپك كنه بولسه بولسون راحتك بولمق فكرنك بولمه! چونكه بودنياده
 اول روشك راحتك بولمق ممكن توكلدر بعض آدملر آنكاي فكرده
 بولوب مقصودلرينه ايرشسه لرده سرايلرده و اولوغ مرتبهده بولغان كشيملر
 آره سنك بو فكرده بولمق جائز توكلدر؛ چونكه اولوغارنگ شول درجهده
 قايقولري باردركه خليفك طنجسزلقلرينه قاراغانك نيجه و نيجه درجه آرتقدر،
 اما خانونلرده ارلرينگ حكملراري آستنك بولقلري سببلي ارلر كه قاراغانك
 بيكرك طنجسز لدر شولاي بولغانده زوجنگ حكمي آستنك بولمغك ايچون
 آورسنمه! هم آرتق قايقولي بولمه! بو حاللر يمز خدانگ تقديري ايله در،
 خدا طرفندن بولغان ايشلر كه بحث قيلمه! زوجنگ سنگ اگ عزيز واگ راست
 دوستگ اولسون؛ آننگ نصيحتلريني قبول قيلوب اورنده تيموشجه قيل!
 و تيموشلي اورنده سنده زوجكه نصيحت قيل! زوجنگ برله هر ايشده بر
 بولورغه غيرت قيل! اگ بيوك ار و خانونلر شونلدر كه هر وقت بريسي
 بريسنه كوزل معاملهده بولوب بر برلرينگ كچيكلكرين عفو و مرحمت برله
 كوزدن كچور برلر؛ ارگنگ خاطر ايچون قايقولي وقتنگده آچيق يوزلي
 بول! صاقلان ايكي يوزلي بولمه! زوجنگ طرفندن بولغان كچيكلكريني
 كونر و صبر قيل! چونكه زوجكه مطيع بولمق سگك واجبدر؛ زوجكه اطاعت
 و قيلغان خدمتلرگ برابرينه آنلن هم شونگ عمنن استمه! زوجنگي
 اوزيگه ايبارتوني و هر ايشده اوزگ تيلكان روشك قيلوني اميد اينمه!
 زوجنگي اوزيگه محبت قيلمدمغنگ چاره سي صبرلق و يومشاقلىق
 كوسترمگك ايله در صبر سزلق يوركلىرنى بر برلرينه صبورق
 و ايراق قيلغان كيمي صبرلق يوركلىرنى بر برلرينه يقين

قیلور؛ زوجک تیلکان ایشلرنی اوز تیلاوڭه اوستون قیلونی قورال قیلوب
ایکنچی وقتک آنک تیلاوینه اوز تیلاوڭنی اوستون قیلو نیتند بولمه!
ارلر خاتونلردن بیکرک اوز تیلاولرینه میل قیلغوجیلردر چونکه آنلر بیک
آز بشته لرنگ تیلاولرینه ایبارب یشامقلردر؛ ارلر خاتونلرغه حاکم
واوستون بولوب عمر کچورمکلری آنلرنگ طبیعتلرندندر. سکا لایق بولغان
کمال صبرلقدر وزوڭه اطاعتدر. هر وقت ذوق وصفاده بولمق نیتند
بولمه! چونکه اطاعت قیلغونگ یولی بونگ خلافیدر شونگ ایچون صبرلق
برله اوز اوزڭنی طوتارغه اوکرن زیرا بوفضیلتلرکه احتیاجک باردرد...

✽ یورت خاتونی ✽

هر تیوشسز ایشلردن پاک و کوزل تربیه کورکان و یورت یرنی
بخشی قاراغان خاتون اولوغ خزینه کبیدر؛ چونکه یورتنگ کوزل قارالمغی
و یورت اییاسنگ سلامتکی و اوک یورتده اوسه طورغان بالالرننگ کوزل
تعلیم و تربیه قیلنمغی و ایزکو بولمغی تربیه کورکان خاتوننگ بولووینه
باغشلانمشدر؛ آندای خاتونلر یورت و یورت ایچنک بولغانلرنی قارامق
برله مشغوللردر و هم شول جماعتنی کوزل تربیه که غیرت ایتمکده لردر؛
آندای خاتون یورت ایچنده اوزینی بر مملکت حاکمی کیی بیلوب
اول یورتده بولغانلرغه حکم قیلغوجی بولور اول خانه خلقی آندن راضی
بولور اول خاتون اول اوده هر قایوسنه باش بولور آنک سوزینه ایبارلر
و آنی دگلرلر بر پادشاهنگ خلقی پادشاه طرفندن قویلغان حاکملر برله
قارالور؛ بخشی خاتون اوزینه ایبارکان جماعتنی بر اوزیکنه قارار
و آنلرنی تربیه قیلور والحاصل کوزل تربیه لی خاتوننگ ترکلمکی اونگ

و اوده بولغانلرنگ جانی کبیدر چونکه آندای خاتوننگ حالسز و سرخاو
بولغان وقتنده شولوق ساعت اول اوده و اوخلقنک عادت و تریبه وقاعد
بوزیلوب توکلمکه هم وانولورغه باشلار و هر نرسه دن برکات کیدر هر
ایش اوز وقتندن کچیکور همان سلامتلوب یتووی و آیانی اوستنه
باصووی ایلن هر نرسه اوز اورننده بولنور هر ایش اوز وقتنده بولور
و هر نرسه ده برکات آرتار، اوخلقنک یوزلری کولار اول اوده بولغانلر
هر بریسی اوزینه طابشیرلغان ایشنی قیلورلر وقتندن کچیکدرمزلر
بوندا ای خاتوننگ بیورووینی کیم دگلامسون و کیم آگا یاردم ایتمسون
البته بروده باش طارتمز.

حضرت سلیمان علیه السلام: بر اوده همت و مروت و تریبه برله
زینتلنکان خاتون بولنمغی اول اوده غایت قیمتلی جهاز بولودن میگ مرتبه
آرتراقدر: دیو بیورمشدر. چونکه زوجنگ اوندن یورکی طنچدر و هر
بخشی ایشده زوجنه یاردیمیدر و هر یغان ایشلردن طبعوجیدر و اوز
قولی برله اورلر همده طوقور، ایرته اویقوسندن بیگ ایرته طوریر،
اوخلقنی آشاتمی ایچون آشنی حاضرلار و خدمتکارلرنگ خدمتلیرینی
قارار و کیجه لرده اونی سونمز کچیلرده هم ایش ایشار، ایش ایشلمک
آریمز هم آورسومز؛ فقیرلرکه مرحمت ایدر و صدقه برر و زوجی بر
خدمت برله بر برده کچیکوب فالسه آنک کلووینی کوثر و کلووینه اونی
قارانغی قیلمز؛ اوزی غایت طوغری بولغانندن زوجندن هر وقت طنچ
بولور و جماعتنک هیچ بولمسه ایکیشر قات کیمیی بولور زوجنک
و اوزینک و بالالارینک کیمیلرینی تیکار؛ هر کیم آنک زوجینی بونیندا ای

بختلی دیو سویلر لر بر مجلسده بولغان وقتک هر کیم اول خانوغه حرمت
 قیلور اوزی هنر اییاسی بولغاندن قیمتلی نرسه لر ایشلب ساتسار،
 آغزینی اولچب کنه و عقللی سوز سویلب آچار سوزلرنده کوزللك
 ویومشاقلیق بولور؛ بوروشده بتون عمرینی اوزدیرر اونک هر طرفنی
 غایت کوزل روشده صاقلار، آش آشاغانده ده بوش اوطورمز بالالرینه
 قاراب آنلرنک آش آشاو لرینه و اوطور ولرینه دقت قیلور و هم آنلرنی
 تربیه که طوریشور و سلامتلیکده اوسدیرر که سببچی بولور.
 زوجیده اول خانوندن راضی بولور هر وقت هر یرده آنی مافتار
 آگا هر وقت رحمت آیتور و آنک سلامتلیکی ایچون هر وقت خداغه
 دعا قیلور و اوزون عمرلی بولووین الله تعالادن استر.
 سیاهلرنک بریسی «اسلاندا» جزیره سنه سیاحتلیک مذکور جزیره ده
 بولغان آنالر بالالرینه روشده تربیه قیلغانلری خصوصده یازهدر:
 بر آمدن مکتب و مدرسه لر کیم لر طرفندن باقیلور و بالالرنی
 کیم لر تربیه ایدر دیو سوال ایتدیکده شول جوابلرنی آلدیم.
 بزلرده یدای یاشنده بالالر آنا دیلنده اوقومق و یازمق و علم حساب
 بیلمکانلری یوقدر و حتی اگ فقیر بالقچیلرنک بالالرینه اوقومق و یازمق
 و علم حسابنی بیلور لر یوقدر یسنی بیلمکلمز ایچون استادغه و مکتبکه
 احتیاجمز یوقدر چونکه معلمه لریمز آنالریمز بولغانی کیم آنالریمزنگ
 اولری بزلرکه مکتبده و بالالرنی تعلیم و تربیه ده و تحصیل ترقیده
 کچیلکرینی کوروب اکمال قیلغوچیلر محله مزنگ رئیس روحانیسیدر

یعنی (ملالریدر). سزارکه اوّل اوچراغان بر بالادن سؤال ایدیکر،
 اوقو و یازی بیلووندن بشقه و طننگ جغرافیاسنی و تاریخنسی کیمدن
 اوکرنمش و هر تورلی قوشلرننگ و بشقه حیوانلرننگ و چچکلرننگ اسملرینی
 کیم بیلدرمشدر، شبهه سز آنام بیلدردی جوابنی آلورسز. بوندای
 آنالرنی کیم مدح قیللمسون البته هر کیم مدح قیلور چونکه آنلر مدح
 قیلنمغه لایقلردر. بو کبی حاللر جمله مرکزہ عبرت اولسون ❀

❀ تمت بعون الله المنان ❀

[Faint, illegible handwritten text in a rectangular frame]

Bibliothek der
Deutschen
Morgenländischen
Gesellschaft.

Aus
Hartmanns
Verlagsbuchhandlung

Ja 3434

Дозволено пенаурою, С.-Петербургъ, 18 Іюня 1899 г.

باصلاماسينه رخصت بيرلدى س، پيتربورغده ايون ۱۸ سنه ۱۸۹۹ ده

Fa 3434

نصائح نافعه

